

Marcin Kibitlewski

9 maja 2025 r.

Radom

Email: kibitlewski@crg.pl

**Realizacja i rozliczanie projektów ze środków UE –
uniwersalne zasady i wymagania**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady konstruowania projektów z zakresu ochrony przyrody

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ogólne zasady przygotowania projektu

- wniosek wypełnij starannie, pisz jasno i konkretnie
- wniosek to dla oceniającego jedyne źródło informacji o projekcie, napisz go tak, aby **oceniający i późniejszy opiekun projektu** nie musiał się domyślać, co planujesz do realizacji w projekcie
- unikaj ogólnikowych stwierdzeń i nic niewnoszących dodatkowych informacji oraz - o ile nie jest to konieczne - powielania tych samych informacji w różnych częściach wniosku
- unikaj skrótów, żargonu oraz języka specjalistycznego czy terminologii technicznej, które nie będą zrozumiałe dla każdego odbiorcy lub uczestnika projektu

Przygotowanie budżetu projektu

- budżet przygotuj w oparciu o rzetelne szacunki

kategoria / rodzaj wydatku	termin realizacji	wydatki całkowite	wydatki kwalifikowaln e	poziom % dofinansowania	kwota dofinansowania

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

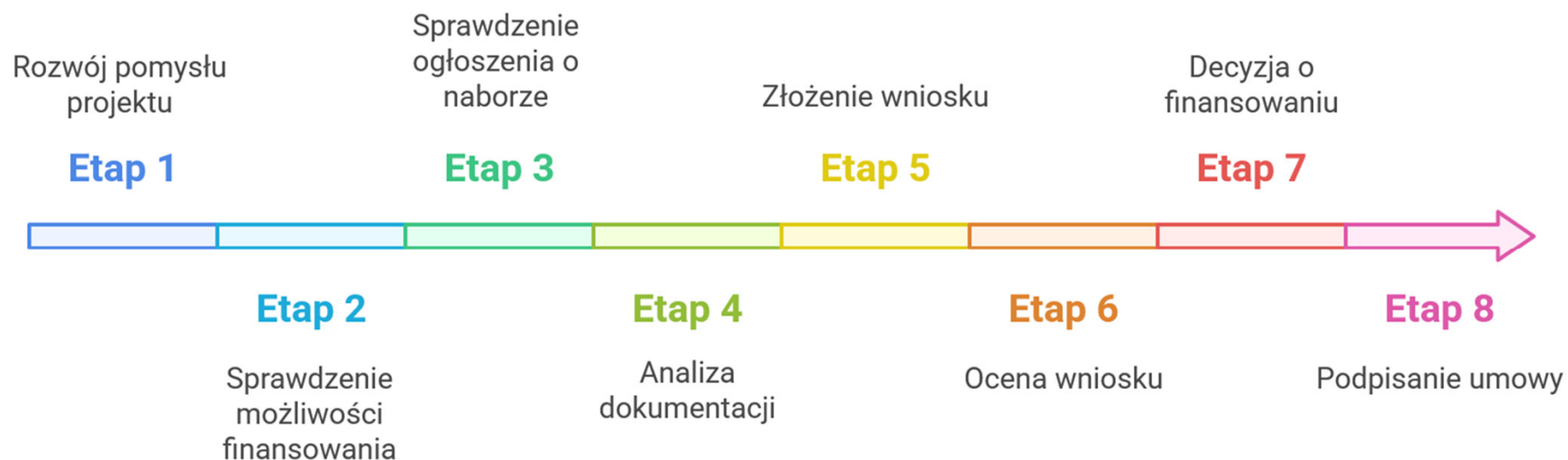
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Etapy wnioskowania o dofinansowanie:

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Możliwości finansowania projektów – różnice w programach (1)

rodzaj projektu	poziom krajowy	poziom regionalny
budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy	projekty o charakterze ponadregionalnym wynikające z listy ministra właściwego ds. gospodarki wodnej oraz ministra właściwego ds. klimatu.	projekty o charakterze regionalnym i lokalnym wynikające z potrzeb jst

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Możliwości finansowania projektów – różnice w programach (2)

rodzaj projektu	poziom krajowy	poziom regionalny
wspieranie małej retencji	wsparcie projektów realizowanych przez podmioty podlegające/ nadzorowane przez administrację centralną (np. PGW Wody Polskie, Lasy Państwowe)	wsparcie projektów realizowanych przez podmioty inne niż podlegające/ nadzorowane przez administrację centralną

Możliwości finansowania projektów – różnice w programach (3)

rodzaj projektu	poziom krajowy	poziom regionalny
rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego	prognozowanie i ostrzeganie – zasięg powyżej 1 województwa	prognozowanie i ostrzeganie – w obrębie jednego województwa

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Możliwości finansowania projektów – różnice w programach (4)

rodzaj projektu	poziom krajowy	poziom regionalny
opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych	- parki narodowe - obszary Natura 2000 - rezerваты przyrody – jeśli pokrywają się częściowo lub całkowicie z obszarem Natura 2000	- parki krajobrazowe, w tym obszary Natura 2000 pokrywające się z obszarem danego parku krajobrazowego - tylko plany ochrony bez uwzględnienia zakresu planów zadań ochronnych dla Natura 2000 - rezerваты przyrody – jeśli nie pokrywają się z obszarami Natura 2000

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Możliwości finansowania projektów – różnice w programach (5)

rodzaj projektu	poziom krajowy	poziom regionalny
projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki	brak wsparcia	wsparcie na poziomie regionalnym

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Możliwości finansowania projektów – różnice w programach (6)

rodzaj projektu	poziom krajowy	poziom regionalny
zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych	wsparcie projektów realizowanych przez organy zobowiązane do podjęcia działań, (ustawa o gatunkach obcych) dodatkowo możliwe wsparcie JST i ich związków, w przypadku projektów ponadregionalnych	wsparcie pozostałych projektów realizowanych przez JST i podmioty inne niż wskazane dla poziomu krajowego

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria wyboru projektów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wybrane kryteria horyzontalne (FEnIKS) - (1)

- **projekt nie został fizycznie ukończony** (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni zrealizowany (w przypadku dostaw i usług) przed przedłożeniem wniosku o dofinansowanie, niezależnie od tego, czy wszystkie dotyczące tego projektu płatności zostały przez wnioskodawcę dokonane. Przez projekt ukończony/zrealizowany należy rozumieć projekt, dla którego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie nastąpił odbiór końcowy ostatecznych robót (protokół odbioru końcowego), dostaw lub usług
- **stabilność finansowa projektu** - wnioskodawca ma niezbędne zasoby i mechanizmy finansowe, aby pokryć koszty eksploatacji i utrzymania projektu, które obejmują inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne, tak by zapewnić stabilność ich finansowania co najmniej w okresie trwałości projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wybrane kryteria horyzontalne (FEnIKS) - (2)

- projekt jest **zgodny z celami zrównoważonego rozwoju ONZ, Porozumienia Paryskiego oraz zasadą „nie czynić poważnych szkód”**. W ramach prezentacji spełnienia przez projekt celów zrównoważonego rozwoju ONZ należy odnieść się do tych celów, które dotyczą danego rodzaju projektów. Należy przedstawić jak projekt wspiera działania respektujące standardy i priorytety klimatyczne UE
- **odporność infrastruktury na zmiany klimatu** - czy inwestycja w infrastrukturę o przewidywanej trwałości wynoszącej co najmniej pięć lat przewidziana w ramach projektu jest odporna na zmiany klimatu. Weryfikacja przeprowadzana jest na podstawie uzasadnienia odporności przedsięwzięcia na zmiany klimatu przedstawionego we wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wybrane kryteria horyzontalne (FEnIKS) - (3)

- **poprawność identyfikacji i przypisania wydatków projektu z punktu widzenia ich kwalifikowalności** - sprawdzana jest potencjalna kwalifikowalność wydatków planowanych do poniesienia na podstawie informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie, czyli zgodność z zasadami zawartymi w wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, SzOP oraz regulaminie wyboru projektów, a także poprawność przypisania wskazanych tam wydatków do właściwych kategorii wydatków kwalifikowalnych. Ponadto weryfikowany jest sposób opisu we wniosku o dofinansowanie wydatków kwalifikowalnych pod kątem uzasadnienia

Wybrane kryteria horyzontalne (FEnIKS) - (4)

- zgodność projektu z zasadami równości szans, włączenia społecznego i niedyskryminacji
- zgodność projektu z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- zgodność projektu z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych
- zgodność projektu z klauzulą niedyskryminacyjną

Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027:

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dokumenty-programowe/wytyczne-dotyczace-realizacji-zasad-rownosciowych-w-ramach-funduszy-unijnych-na-lata-2021-2027/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków

Uproszczone metody rozliczania wydatków

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków (1)

Wydatek jest kwalifikowalny jeśli spełnia **łącznie** następujące warunki:

- jest zgodny z przepisami prawa
- jest zgodny z umową o dofinansowanie projektu i Wytycznymi
- został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu
- **jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu**
- został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów
- został należycie udokumentowany
- został rozliczony we wniosku beneficjenta o płatność

Kwalifikowalność wydatków (2)

Do najważniejszych zasad wydatkowania środków publicznych należą:

- zasada uczciwej konkurencji oraz **równego traktowania wykonawców**, która służy temu aby zarówno na etapie przygotowania, jak i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia nie eliminować z udziału w postępowaniu określonej grupy wykonawców bądź nie **stwarzać określonej grupie wykonawców uprzywilejowanej pozycji**. Zasada ta zobowiązuje również do czuwania nad tym, aby wykonawcy postępowali wobec siebie uczciwie, zgodnie z zasadami obrotu gospodarczego i obowiązującym porządkiem prawnym

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków (3)

- zasada **jawności i przejrzystości** gwarantująca, że postępowanie o udzielenie zamówienia zawiera **jasne reguły** i istnieją środki do weryfikacji prawidłowości ich stosowania, a zamawiający podejmuje przewidywalne decyzje na podstawie **wcześniej ustalonych kryteriów**, które zapewniają zachowanie zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców

celem tej zasady jest również **zapewnienie wszystkim zainteresowanym** możliwości zapoznania się z informacją o zamówieniu (np. odpowiedni stopień upublicznienia zapytania ofertowego), jak i zagwarantowanie, że osoby występujące po stronie zamawiającego są **bezstronne i obiektywne** w czasie przygotowania i prowadzenia postępowania

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków (4)

- zasada celowego, racjonalnego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych, która zapewnić ma uzyskanie jak najlepszych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku

naruszenie przez Beneficjenta którejś z powyższych zasad, może wiązać się ze **stwierdzeniem nieprawidłowości** i koniecznością zwrotu całości lub części dofinansowania

Udzielanie zamówień w ramach projektu (1)

Zamówienia poniżej progu 80 000,00 PLN netto

- w przypadku zamówień o **prawidłowo ustalonej** wartości szacunkowej **nie przekraczającej kwoty 80 000 PLN netto**, Beneficjent samodzielnie określa sposób wyłonienia wykonawcy i poniesienia wydatku (lub regulują to wewnętrzne procedury podmiotu) uwzględniając konieczność spełnienia ww. wymogów
- ich spełnienie może podlegać weryfikacji IZ, która może żądać od Beneficjenta udokumentowania jego wartości rynkowej (np. poprzez okazanie cen/cenników). W przypadku stwierdzenia zawyżenia przedstawionego do współfinansowania wydatku, IZ ma prawo **zakwestionować jego wartość** uznając go w całości lub w części za niekwalifikowalny

Udzielanie zamówień w ramach projektu (2)

Zamówienia powyżej progu 80 000,00 PLN netto

- beneficjent zobowiązany jest do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, a także do działania w sposób przejrzysty i proporcjonalny. Spełnienie powyższych wymogów następuje w drodze zastosowania **zasady konkurencyjności**
- w przypadku kiedy Beneficjent na podstawie odrębnych przepisów, zobowiązany jest podmiotowo (np. podmioty sektora finansów publicznych) i przedmiotowo **do stosowania Pzp (od 130 tys zł netto włącznie)** przeprowadza postępowanie zgodnie z tą ustawą
- w przypadku podmiotów stosujących ustawę Pzp zasada konkurencyjności będzie miała zastosowanie wyłącznie do zamówień w przedziale wartości 80 000 zł – 129 999 zł netto

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Udzielanie zamówień w ramach projektu (3)

Zasady konkurencyjności **nie stosuje się** m.in. do:

- zamówień, których wartość nie przekracza kwoty 80.000 zł netto
- zamówień udzielanych na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych
- wydatków rozliczanych za pomocą **uproszczonych metod**
- zamówień udzielanych przez beneficjentów wybranych w trybie określonym w ustawie o partnerstwie publiczno-prywatnym

Jeżeli w wyniku prawidłowego zastosowania zasady konkurencyjności **nie wpłynęła żadna oferta**, lub wpłynęły jedynie oferty podlegające odrzuceniu, albo żaden wykonawca nie spełnił warunków udziału w postępowaniu, o ile zamawiający stawiał takie warunki wykonawcom, zawarcie umowy w sprawie realizacji zamówienia z pominięciem zasady konkurencyjności jest możliwe, **gdy pierwotne warunki zamówienia nie zostały zmienione.**

Udzielanie zamówień w ramach projektu (4)

- podmioty będące zamawiającymi w rozumieniu Pzp w pierwszej kolejności dokonują **szacowania wartości zamówienia** zgodnie z przepisami tej ustawy, natomiast po stwierdzeniu, że szacunkowa wartość zamówienia ustalona na podstawie Pzp **nie przekracza wartości**, od której istnieje obowiązek stosowania Pzp, ustalają wartość zamówienia w ramach projektu
- wyboru metody wykorzystywanej do obliczania szacunkowej wartości zamówienia **nie można** dokonywać z zamiarem wyłączenia zamówienia z zakresu stosowania zasady konkurencyjności. **Zabronione jest zaniżanie** wartości szacunkowej zamówienia lub jego podział skutkujący zaniżeniem jego wartości szacunkowej

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Udzielanie zamówień w ramach projektu (5)

Obliczając szacunkową wartość zamówienia należy wziąć pod uwagę konieczność **łącznego spełnienia trzech przesłanek** (tożsamości):

- usługi, dostawy oraz roboty budowlane są tożsame rodzajowo lub funkcjonalnie (tożsamość przedmiotowa), przy czym tożsamość rodzajowa dostaw obejmuje dostawy podobne
- możliwe jest udzielenie zamówienia w tym samym czasie (tożsamość czasowa)
- możliwe jest wykonanie zamówienia przez jednego wykonawcę (tożsamość podmiotowa)

Tożsamości należy rozumieć zgodnie z wykładnią przepisów Pzp dotyczących szacowania wartości zamówienia.

Udzielanie zamówień w ramach projektu (6)

- należy podjąć odpowiednie środki, aby skutecznie **zapobiegać konfliktom interesów**, a także rozpoznawać i likwidować je, gdy powstają w związku z prowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia lub na etapie wykonywania zamówienia – by nie dopuścić do zakłócenia konkurencji oraz zapewnić równe traktowanie wykonawców
- **konflikt interesów** oznacza każdą sytuację, w której osoby biorące udział w przygotowaniu lub prowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia lub mogące wpłynąć na wynik tego postępowania mają, bezpośrednio lub pośrednio, interes finansowy, ekonomiczny lub inny interes osobisty, który postrzegać można jako zagrażający ich bezstronności i niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia
- w celu uniknięcia konfliktu interesów, w przypadku beneficjenta, który **nie jest zamawiającym w rozumieniu Pzp**, zamówienia **nie mogą być udzielane** podmiotom powiązanym z nim osobowo lub kapitałowo, z wyłączeniem zamówień sektorowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Udzielanie zamówień w ramach projektu (7)

Dokumentowany jest **brak istnienia albo braku wpływu powiązań osobowych lub kapitałowych z wykonawcami na bezstronność postępowania, polegających na:**

- **uczestniczeniu w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej, posiadaniu co najmniej 10% udziałów lub akcji (o ile niższy próg nie wynika z przepisów prawa), pełnieniu funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta, pełnomocnika**
- **pozostawaniu w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, lub związaniu z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli albo pozostawaniu we wspólnym pożyciu z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia**
- **pozostawaniu z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do ich bezstronności lub niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Udzielanie zamówień w ramach projektu (8)

- jeżeli nie uzasadnia tego przedmiot zamówienia, opis przedmiotu zamówienia **nie może zawierać odniesień** do znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę, jeżeli mogłoby to doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych wykonawców lub produktów
- do opisu przedmiotu zamówienia **stosuje się nazwy i kody** określone we Wspólnym Słowniku Zamówień, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Udzielanie zamówień w ramach projektu (9)

Kryteria oceny ofert są formułowane w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, przy czym:

- każde kryterium oceny ofert musi być związane z przedmiotem zamówienia
- każde kryterium i opis jego stosowania musi być sformułowane w sposób jednoznaczny i zrozumiały
- wagi poszczególnych kryteriów powinny być określone w sposób umożliwiający wybór najkorzystniejszej oferty

Kryteria oceny ofert, oprócz ceny lub kosztu, **mogą obejmować:**

- jakość, w tym parametry techniczne, właściwości estetyczne i funkcjonalne, dostępność
- projektowanie dla wszystkich użytkowników, **aspekty społeczne, środowiskowe i innowacyjne**
- organizację, kwalifikacje zawodowe i doświadczenie osób wyznaczonych do realizacji zamówienia, jeżeli mogą mieć znaczący wpływ na jakość wykonania zamówienia
- serwis posprzedażny oraz pomoc techniczną, warunki dostawy, takie jak termin dostawy, sposób dostawy oraz czas dostawy lub okres realizacji

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczypospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Udzielanie zamówień w ramach projektu (10)

Minimalny termin składania ofert wynosi:

- 7 dni – w przypadku dostaw i usług
- 14 dni – w przypadku robót budowlanych
- 30 dni - w przypadku zamówień, których szacunkowa wartość jest równa lub przekracza 5 538 000 EUR w przypadku robót budowlanych, a 750 000 EUR w przypadku dostaw i usług

Bieg terminu składania ofert rozpoczyna się dnia następującego po dniu upublicznienia zapytania ofertowego, a kończy się z upływem ostatniego dnia. O terminowym złożeniu oferty decyduje data złożenia oferty **za pośrednictwem BK2021**.

Zamawiający **wybiera najkorzystniejszą ofertę** zgodną z opisem przedmiotu zamówienia, złożoną przez wykonawcę spełniającego warunki udziału w postępowaniu, w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny.

Materiały pomocnicze:

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-beneficjentow/zamowienia-publiczne/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

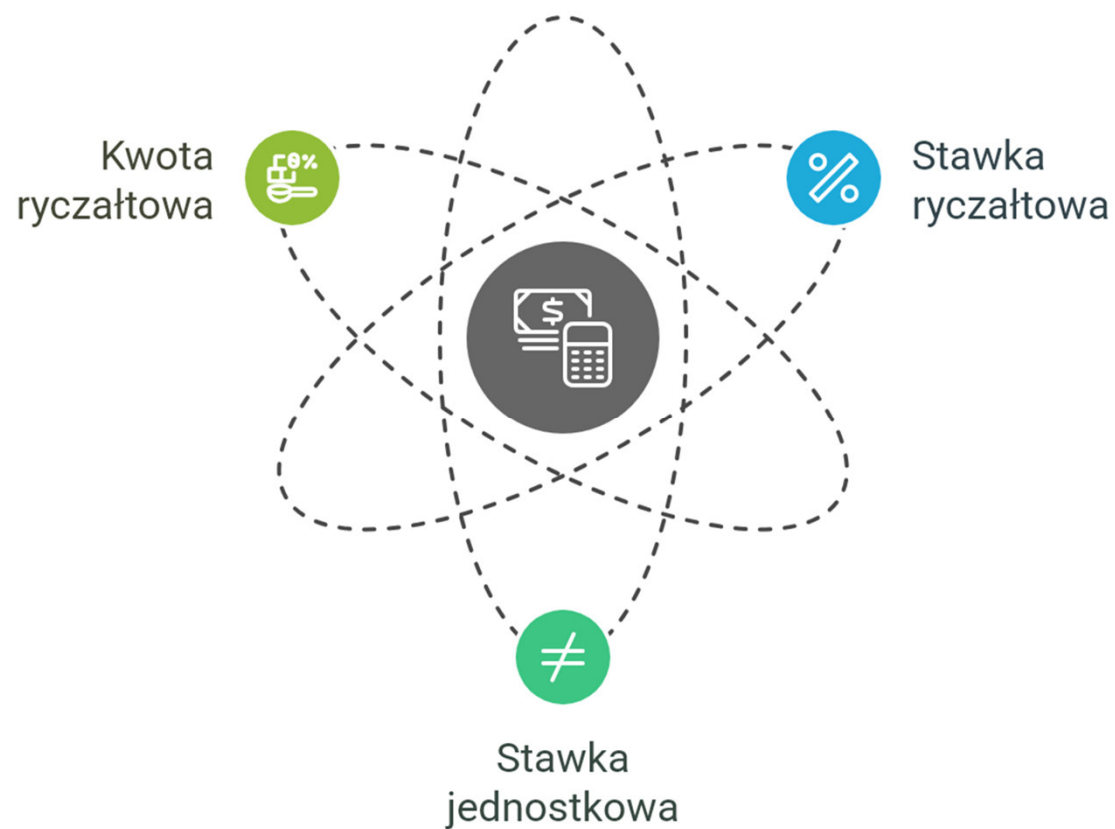
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Uprozczone metody rozliczania wydatków (1)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Uproszczone metody rozliczania wydatków (2)

- **stawka ryczałtowa** – stanowi określony procent jednej lub kilku kategorii kosztów, przez co następuje uzależnienie wysokości kosztów liczonych stawką ryczałtową od wartości innych wydatków projektu. Zazwyczaj są stosowane do **wyznaczania wysokości kosztów pośrednich** w projekcie
- **stawka jednostkowa** – to kwota wypłacana Beneficjentowi za wykonanie zdefiniowanych wcześniej w projekcie konkretnych produktów lub rezultatów. Rozliczenie następuje poprzez **przemnożenie liczby faktycznie zrealizowanych produktów lub rezultatów przez przyjętą stawkę**. Stawki jednostkowe najczęściej znajdują zastosowanie w projektach **szkoleniowych**, gdzie mogą dotyczyć np. przeszkolenia jednej osoby z obsługi programu komputerowego lub zrealizowania kursu języka angielskiego dla osoby niepracującej

Uprozczone metody rozliczania wydatków (3)

- **kwota ryczałtowa** – jest to określona w umowie o dofinansowanie kwota za wykonanie konkretnego zadania w projekcie. Ustalana jest najczęściej w oparciu o przygotowany przez Wnioskodawcę projekt szczegółowego **budżetu projektu**, który następnie jest uzgadniany/zatwierdzany na etapie oceny projektu. Kwota ryczałtowa obejmuje wszystkie wydatki niezbędne do realizacji objętego nią zadania, które mieszczą się w katalogu kosztów kwalifikowalnych i zostały wykazane w zatwierdzonym w budżecie projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Koszty pośrednie (1)

- koszty pośrednie to koszty niezbędne do realizacji projektu, których **nie można** bezpośrednio przypisać do głównego celu projektu
- koszty pośrednie traktowane są jak wydatki faktycznie poniesione. Nie ma obowiązku gromadzenia faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej na potwierdzenie poniesienia wydatku w ramach projektu
- rozliczenie kosztów pośrednich następuje według określonej stawki ryczałtowej w oparciu o przedstawiane do rozliczenia kwalifikowalne koszty będące podstawą rozliczenia stawek (na wysokość wydatków rozliczanych stawką ryczałtową mają wpływ również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, np. korekty finansowe)
- jeśli całkowita wartość projektu **nie przekracza 200 000 EUR**, uwzględnienie kosztów pośrednich w budżecie **jest obligatoryjne**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Koszty pośrednie (2)

Kosztami pośrednimi są m.in.:

- koszty koordynatora projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń
- koszty zarządu (wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownika jednostki)
- koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki
- koszty obsługi księgowej, utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne)

Koszty pośrednie (3)

- wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku płatniczym lub odrębnego rachunku płatniczego
- opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za wywóz odpadów komunalnych, koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich
- koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych
- koszty ochrony
- koszty sprzątania pomieszczeń, w tym środków czystości, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji tych pomieszczeń
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji płatniczych (krajowych lub zagranicznych)

Analiza występowania pomocy publicznej / pomocy de minimis w projekcie

Definicja przedsiębiorcy

Wnioskodawca jest definiowany jako przedsiębiorca.

Źródło wsparcia

Wsparcie pochodzi ze środków państwowych lub jest udzielane przez państwo.

Korzystne warunki

Wsparcie jest udzielane na warunkach korzystniejszych niż rynkowe.

Wsparcie selektywne

Wsparcie ma charakter selektywny.

Wpływ na konkurencję

Wsparcie grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Mechanizmy finansowania projektów i przedsięwzięć – zaliczka, refundacja

- zaliczka to środki otrzymane przez podmiot przed poniesieniem wydatków lub kosztów uzyskania przychodów w trakcie realizowanego projektu
- otrzymanie środków pieniężnych następuje po podpisaniu umowy o dofinansowanie i ustanowieniu zabezpieczenia - należy złożyć wniosek o przekazanie środków w formie zaliczki – **wniosek o zaliczkę**
- refundacja to zwrot środków wcześniej wydatkowanych w ramach projektu unijnego
W odróżnieniu od płatności zaliczkowych, refundacja (części lub całości wydatków) następuje, gdy wydatki ponoszone są w trakcie realizacji projektu ze środków własnych beneficjenta, a dopiero później, po wykazaniu poniesionych wydatków, są one zwracane, czyli refundowane

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady uzyskania i rozliczenia zaliczki

- otrzymana zaliczka powinna być przeznaczona na sfinansowanie zaplanowanych we wniosku wydatków kwalifikowanych
- zaliczkę należy rozliczyć w **terminie wskazanym w umowie o dofinansowanie**
- zaliczka może być wypłacona w **transzach**, do wysokości określonej w Harmonogramie płatności, na podstawie złożonych przez Beneficjenta i zatwierdzonych wniosków o płatność
- kolejna transza zaliczki może zostać wypłacona **po rozliczeniu** określonego w umowie o dofinansowanie procentu dotychczas przekazanej zaliczki
- dokumenty wykazywane przy rozliczeniu zaliczki muszą być opłacone zgodnie z montażem finansowym wskazanym we wniosku o dofinansowanie, tzn. z zachowaniem udziału dofinansowania oraz wkładu własnego beneficjenta w wydatkach kwalifikowanych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wskaźniki produktu i rezultatu

- **wskaźniki produktu** to bezpośrednie, materialne efekty realizacji projektu mierzone konkretnymi wielkościami. Wskaźniki produktu są związane **wyłącznie z okresem realizacji projektu**, mogą więc być podawane wyłącznie za lata, w których projekt jest realizowany – muszą być zatem zgodne z terminami realizacji projektu
- **wskaźniki rezultatu** to efekty projektu, które pojawiają się w wyniku zrealizowania zakresu rzeczowego inwestycji. Wskaźniki te mogą być przedstawione za okres nie wcześniejszy niż wskaźniki produktu, bowiem zawsze są ich wynikiem. Wskaźniki rezultatu powinny być osiągnięte na moment zakończenia realizacji projektu lub **najpóźniej w okresie 12 miesięcy** od zakończenia realizacji projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Obowiązki wynikające z Umowy o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kluczowe zasady wynikające z Umowy o dofinansowanie (1)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kluczowe zasady wynikające z Umowy o dofinansowanie (2)

Na przykładzie programu FEnIKS:

- do oceny **prawidłowości umów** zawartych w ramach realizacji Projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia, w tym postępowań przeprowadzonych zgodnie z wymogami określonymi w podrozdziale 3.2 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, stosuje się wersję ww. wytycznych **obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania**, które zakończyło się zawarciem danej umowy

W przypadku wprowadzenia **korzystnych dla Beneficjenta zmian** w warunkach kwalifikowalności wydatków, do czasu zatwierdzenia ostatniego wniosku o płatność Beneficjenta w Projekcie, IZ **może wydać zgodę na obniżenie lub odstąpienie** od nałożenia korekty finansowej za naruszenie wymogów określonych w ww. wytycznych, właściwych dla oceny prawidłowości umów. **Ostateczna decyzja w przedmiocie wydania zgody (lub jej braku) należy do IZ.**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zmiana warunków realizacji Projektu (1)

- Zmiana warunków realizacji Projektu, która powodowałaby niezgodność z postanowieniami Umowy w zakresie:

- 1) zwiększenia wartości dofinansowania Projektu określonej w Umowie
- 2) zmiany terminu zakończenia okresu realizacji Projektu
- 3) zmniejszenia wartości lub zmiany roku osiągnięcia wartości docelowej wskaźników programowych lub wskaźników mających wpływ na realizację wskaźników programowych

wymaga zgody **Instytucji Wdrażającej i IP** wyrażonej nie później, niż na etapie zatwierdzania wniosku o płatność obejmującego tę zmianę, pod rygorem uznania wydatków za niekwalifikowane w całości lub w części, oraz aneksowania Umowy.

Zmiana warunków realizacji Projektu (2)

- zmiana warunków realizacji Projektu, która powodowałaby **niezgodność Projektu z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie**, wymaga zgody Instytucji Wdrażającej wyrażonej nie później, niż na etapie zatwierdzania wniosku o płatność obejmującego tę zmianę, pod rygorem uznania wydatków za niekwalifikowane w całości lub w części. Wniosek o zmianę i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej następuje **za pośrednictwem SL2021**
- w pozostałym zakresie zmiany warunków realizacji Projektu wymagają **zgody Instytucji Wdrażającej** wyrażonej nie później niż na etapie zatwierdzania wniosku o płatność obejmującego tę zmianę, pod rygorem uznania wydatków za niekwalifikowane w całości lub w części i aneksowania Umowy i nie wymagają zgody IP

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zmiana warunków realizacji Projektu (3)

- zmiany w zakresie wskaźników zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie wymagają każdorazowo zgody Instytucji Wdrażającej wyrażonej nie później niż na etapie zatwierdzania wniosku o płatność obejmującego tę zmianę, pod rygorem uznania wydatków za niekwalifikowane w całości lub w części oraz aneksowania Umowy
- możliwości wydania zgody na takie zmiany oceniane są każdorazowo z uwzględnieniem zasad weryfikacji osiągnięcia efektów rzeczowych projektu. W określonych przypadkach zgoda skutkować może, zgodnie z zasadą proporcjonalności, pomniejszeniem dofinansowania, dokonywanym w drodze aneksu do Umowy łącznie ze zmianą wskaźników
- wniosek o zmianę i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej następuje za pośrednictwem SL2021. Wyrażenie przez Instytucję Wdrażającą i IP zgody nie ma charakteru wiążącego i ostatecznego, a zmiana dla swojej skuteczności wymaga złożenia przez obie Strony zgodnych oświadczeń woli w formie aneksu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zmiana warunków realizacji Projektu (4)

- **zmiana numerów rachunków bankowych Beneficjenta nie wymaga aneksowania Umowy.**
Niezwłocznie po zmianie wskazanych w Umowie rachunków bankowych Beneficjent informuje o tym fakcie Instytucję Wdrażającą składając oświadczenie. Oświadczenie jest skuteczne z chwilą jego doręczenia Instytucji Wdrażającej
- **zmiana działań informacyjnych i promocyjnych nie wymaga aneksowania Umowy.**
Wystarczające jest wyrażenie zgody na tę zmianę przez Instytucję Wdrażającą nie później niż na etapie zatwierdzania wniosku o płatność obejmującego tę zmianę, pod rygorem uznania wydatków za niekwalifikowane w całości lub części. Wniosek o zmianę i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej następuje **za pośrednictwem SL2021**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zmiana warunków realizacji Projektu (5)

- **zmiana terminów** wynikających z Harmonogramu Projektu lub Harmonogramu uzyskiwania decyzji administracyjnych, która powodowałaby **wydłużenie okresu realizacji Projektu**, wymaga zgody Instytucji Wdrażającej wyrażonej nie później, niż na etapie zatwierdzania wniosku o płatność obejmującego tę zmianę, pod rygorem uznania wydatków za niekwalifikowane w całości lub w części, po uzyskaniu przez Instytucję Wdrażającą pozytywnej opinii IP i aneksowania Umowy
- beneficjent jest zobowiązany wystąpić z **wnioskiem o wydłużenie okresu realizacji Projektu** nie później niż **30 dni** przed upływem terminu. Wniosek o zmianę i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej następuje za pośrednictwem SL2021. Wyrażenie przez Instytucję Wdrażającą zgody nie ma charakteru wiążącego i ostatecznego, a zmiana dla swojej skuteczności wymaga złożenia przez obie Strony zgodnych oświadczeń woli w **formie aneksu**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zobowiązania Beneficjenta (1)

- beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu zgodnie z dokumentem **Standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027**, stanowiącym załącznik do Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
- w przypadku **stwierdzenia naruszeń Standardów dostępności** Instytucja Wdrażająca może zobowiązać Beneficjenta do realizacji działań naprawczych, wskazując termin na ich wdrożenie. W przypadku braku realizacji lub nieskutecznej realizacji przez Beneficjenta wskazanych działań naprawczych, Instytucja Wdrażająca **może uznać część wydatków w Projekcie za niekwalifikowalne**. Oświadczenie o uznaniu części wydatków w Projekcie za niekwalifikowalne wraz z uzasadnieniem Instytucja Wdrażająca przekaze Beneficjentowi. Stanowisko Instytucji Wdrażającej w powyższym zakresie **jest wiążące dla Beneficjenta**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zobowiązania Beneficjenta (2)

- beneficjent zobowiązuje się **wprowadzić i stosować** w trakcie realizacji Projektu jak i okresie trwałości Projektu odpowiednie działania **zapobiegające konfliktowi interesów**. W przypadku zidentyfikowania konfliktu interesów lub podejrzenia konfliktu interesów Beneficjent informuje o tym fakcie Instytucję Wdrażającą w terminie 7 dni od dnia powzięcia informacji o okolicznościach powodujących lub mogących powodować konflikt interesów, wskazując w zawiadomieniu podjęte środki zaradcze mające na celu zapobieżenie ewentualnej szkodzi lub naprawienie szkody spowodowanej przez konflikt interesów
- beneficjent zobowiązuje się do stosowania wysokich standardów uczciwości i etycznego postępowania we wszystkich procesach związanych z realizacją Projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zobowiązania Beneficjenta (3)

- w terminie 30 dni od dnia zawarcia Umowy Beneficjent zobowiązuje się upublicznić, co najmniej na swojej stronie internetowej/ innej wskazanej , informacje o funkcjonowaniu mechanizmu umożliwiającego **sygnalizowanie o potencjalnych nieprawidłowościach** lub nadużyciach finansowych , tj. opracowanego i udostępnionego przez IZ narzędzia informatycznego umożliwiającego przekazanie informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego, w szczególności przez:
 - 1) specjalny adres e-mail lub
 - 2) elektroniczny system zgłoszeń za pośrednictwem dedykowanej strony internetowej
- zmiana miejsca publikacji przez Beneficjenta informacji o funkcjonowaniu ww. mechanizmu **nie wymaga aneksowania** Umowy. Niezwłocznie po zmianie miejsca publikacji Beneficjent informuje o tym fakcie Instytucję Wdrażającą składając oświadczenie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zobowiązania Beneficjenta (4)

- beneficjent zobowiązany jest do **poinformowania swoich pracowników, wykonawców oraz zamieszczenia na czas realizacji Projektu w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Beneficjenta związanej z realizacją Projektu informacji o funkcjonowaniu mechanizmu. Beneficjent zobowiązany jest zaniechać podejmowania działań odwetowych wobec swoich pracowników, wykonawców jak również innych osób powiązanych z realizowanym Projektem, które w dobrej wierze przekazały informację o możliwości wystąpienia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego**
- beneficjent jest zobowiązany upublicznić informację o możliwości zgłaszania do IZ, IP lub Instytucji Wdrażającej podejrzenia o niezgodności Projektu lub działań Beneficjenta z **KPON lub KPP**. Sygnały, zgłoszenia lub skargi dotyczące wystąpienia niezgodności Projektu z postanowieniami **KPP lub KPON** mogą przekazywać osoby fizyczne (uczestnicy projektu lub ich pełnomocnicy i przedstawiciele), instytucje uczestniczące we wdrażaniu funduszy Unii Europejskiej, strona społeczna (stowarzyszenia, fundacje)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zobowiązania Beneficjenta (5)

- beneficjent zobowiązuje się do **udziału i współpracy w ramach paktu uczciwości**, w przypadku podjęcia przez IZ decyzji o objęciu Projektu monitoringiem przez społecznego obserwatora w ramach paktu uczciwości. Warunki i zasady współpracy w ramach paktu uczciwości zostaną określone w odrębnym porozumieniu
- beneficjent jest zobowiązany do przekazywania Instytucji Wdrażającej lub podmiotom przez nią wskazanym, na każde wezwanie, **wszelkich informacji i wyjaśnień** związanych z realizacją Projektu, w tym także do przedkładania oryginałów dokumentów lub ich poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii, w szczególności dokumentów rozliczeniowych dotyczących wydatków kwalifikowalnych, w terminach wskazanych przez Instytucję Wdrażającą lub te podmioty
- beneficjent **nie może przenieść** na inny podmiot praw lub obowiązków wynikających z Umowy bez uprzedniej zgody Instytucji Wdrażającej. Wniosek i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej sporządzane są w formie pisemnej pod rygorem nieważności

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zobowiązania Beneficjenta (6)

- beneficjent ponosi **wyłącznie odpowiedzialność** wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją Projektu. Ilekroć osoba trzecia, w związku z realizacją Projektu wystąpi z roszczeniem wobec Instytucji Wdrażającej, IP lub IZ Beneficjent zobowiązuje się zwolnić Instytucję Wdrażającą, IP lub IZ z wszelkiej odpowiedzialności, w tym pokrycia szkody powstałej w związku z realizacją Projektu
- niezależnie od tego, czy Beneficjent upoważni inny podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, Beneficjent zawsze pozostaje **jedynym podmiotem odpowiedzialnym** za prawidłową realizację Projektu względem Instytucji Wdrażającej, w tym za prawidłowość całości wydatków kwalifikowalnych, które są ponoszone w ramach Projektu, uprawnionym do kontaktowania się z Instytucją Wdrażającą oraz składania wniosków o płatność i otrzymywania dofinansowania oraz zapewnienie trwałości Projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zobowiązania Beneficjenta - DNSH (1)

- beneficjent zapewnia **zgodność Projektu z zasadą DNSH**. Beneficjent zobowiązany jest do bieżącego gromadzenia informacji, danych oraz dokumentacji, które **stanowią potwierdzenie realizacji Projektu** zgodnie z zasadą DNSH
- beneficjent zobowiązuje się do opracowywania **okresowego sprawozdania** potwierdzającego realizację Projektu zgodnie z zasadą DNSH w okresie realizacji Projektu każdorazowo w terminie do oraz **złożenia raportu końcowego** najpóźniej wraz z **wnioskiem o płatność końcową**
- w okresowym sprawozdaniu i raporcie końcowym Beneficjent powinien przedstawić **wykaz dowodów** potwierdzających zawarte w ww. dokumentach informacje

Zobowiązania Beneficjenta - DNSH (2)

- raport końcowy zawierał będzie w szczególności podsumowanie informacji dotyczących zgodności Projektu z zasadą DNSH oraz informacje, o zgodności z zasadą DNSH, w zakresie działań, których realizacja odbywać się będzie na etapie eksploatacji Projektu
- niezależnie od dokumentów wskazanych wyżej Beneficjent na wezwanie Instytucji Wdrażającej przekazuje niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni, informacje, dane oraz wymaganą dokumentację
- przekazanie może nastąpić poprzez udzielenie dostępu do elektronicznej bazy danych zawierającej informacje, dane oraz dokumentację

Materiały pomocnicze:

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dokumenty-programowe/stosowanie-zasady-nieczynienia-powaznych-szkod-zasada-dnsh/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków - warunki umowne (1)

- warunkiem uznania wydatków za kwalifikowalne jest poniesienie ich w związku z realizacją projektu i zgodnie z postanowieniami umowy oraz Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021 – 2027 oraz SzOP FEnIKS przez:
 - 1) beneficjenta lub
 - 2) podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych i zaakceptowany przez Instytucję Wdrażającą lub
 - 3) podmiot, który ponosił wydatki w przeszłości, wskazany we wniosku o dofinansowanie i zaakceptowany przez Instytucję Wdrażającą, jeśli podmiot ten nie jest upoważniony do ponoszenia wydatków w przyszłości

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków - warunki umowne (2)

- na etapie oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów przed wyborem Projektu do dofinansowania sprawdzeniu podlegała jedynie **potencjalna kwalifikowalność wydatków** w nim ujętych
- wybór Projektu i udzielenie Beneficjentowi dofinansowania na jego realizację **nie oznacza, że wszystkie wydatki** poniesione w związku z realizacją Projektu, które zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie, **będą uznane za wydatki kwalifikowalne**. Kwalifikowalność wydatku rozliczonego w ramach Projektu, **może być przedmiotem ponownej weryfikacji** przez Instytucję Wdrażającą i inne upoważnione podmioty
- wydatek niespełniający warunków kwalifikowalności **w dniu jego poniesienia**, stanowi wydatek niekwalifikowalny, pomimo braku zakwestionowania kwalifikowalności wydatku przez właściwą instytucję na etapie oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów przed wyborem Projektu do dofinansowania

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Forma i warunki przekazania dofinansowania (1)

- beneficjentowi udzielone zostanie dofinansowanie w formie zaliczki i refundacji
- dofinansowanie w formie zaliczki przekazywane jest na wskazany przez Beneficjenta wyodrębniony rachunek bankowy. Pierwsza transza zaliczki zostanie przekazana po złożeniu przez Beneficjenta/ zatwierdzeniu przez Instytucję Wdrażającą wniosku o płatność. Każda kolejna transza zostanie przekazana pod warunkiem przedstawienia/ zatwierdzenia we wniosku/wnioskach o płatność co najmniej 70 % łącznej kwoty wcześniej przekazanych transz zaliczki
- beneficjent ma obowiązek rozliczenia każdej transzy przekazanego mu dofinansowania w formie zaliczki w terminiedni od dnia otrzymania każdej z jej transz, w kwocie wydatków kwalifikowalnych odpowiadającej kwocie przekazanej transzy zaliczki przy uwzględnieniu stopy dofinansowania Projektu w momencie wypłaty transzy zaliczki

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Forma i warunki przekazania dofinansowania (2)

- **nie jest właściwe** dokonywanie przez Beneficjenta zapłaty na rzecz wykonawcy z rachunku bankowego Beneficjenta na potrzeby przekazywania zaliczki kwoty w części odpowiadającej kwocie wydatków niekwalifikowalnych. W takiej sytuacji, Beneficjent jest zobowiązany do zwrotu na rachunek bankowy Beneficjenta ustanowiony na potrzeby przekazywania zaliczki, kwoty będącej równowartością kwoty opłaconych wydatków niekwalifikowalnych

Wyjątkiem jest sytuacja, w której Beneficjent dokona uprzedniego przelewu równowartości kwoty do zapłaty odpowiadającej części wydatku niekwalifikowalnego na rachunek bankowy Beneficjenta ustanowiony na potrzeby przekazywania zaliczki w celu dokonania jednego przelewu z tego rachunku na rzecz wykonawcy.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Forma i warunki przekazania dofinansowania (3)

- w przypadku niezłożenia wniosku o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych odpowiadającą kwocie przekazanej transzy zaliczki lub niezwrócenia niewykorzystanej części zaliczki w **terminie 14 dni** od dnia upływu terminu, Beneficjent zobowiązany jest do **zapłaty odsetek**, na zasadach określonych w art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych
- zaliczkę rozliczają wydatki kwalifikowalne, tj. koszty **bezpośrednie** poniesione z rachunku bankowego, którego posiadaczem jest Beneficjent oraz koszty **pośrednie** zadeklarowane we wnioskach o płatność , jeżeli są kwalifikowalne w Projekcie
- beneficjent przekazuje Instytucji Wdrażającej **dwa razy w roku kalendarzowym zaktualizowany Harmonogram Projektu** lub potwierdzenie aktualności Harmonogramu Projektu wg stanu na **31 marca** oraz **30 września**, w terminie do 7 dni od upływu powyższych terminów. W przypadku gdy zmiany w Harmonogramie Projektu dotyczą danych zawartych w Opisie Projektu, Beneficjent przekazuje również do Instytucji Wdrażającej aktualizację Opisu Projektu

Forma i warunki przekazania dofinansowania (4)

Beneficjent **niezwłocznie** przekazuje Instytucji Wdrażającej zaktualizowany Harmonogram Projektu w następujących przypadkach:

- po otrzymaniu decyzji IP zmieniającej wartość lub okres realizacji Projektu
- po zawarciu z wykonawcą **umowy dla zadania** objętego Projektem (jeśli podpisanie umowy z wykonawcą powoduje konieczność aktualizacji danych w Harmonogramie Projektu)
- po zmianie umowy wpływającej na zakres rzeczowy lub finansowy

Płatnik i Instytucja Wdrażająca **nie ponoszą odpowiedzialności** za szkodę wynikającą z opóźnienia w przekazaniu, wstrzymania przekazania dofinansowania lub niedokonania przekazania dofinansowania, będących rezultatem w szczególności:

- braku dostępności środków do przekazania
- niewykonania lub nienależytego wykonania przez Beneficjenta obowiązków wynikających z Umowy
- wystąpienia podejrzenia nadużycia finansowego lub wystąpienia nadużycia finansowego w Projekcie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Forma i warunki przekazania dofinansowania (5)

- warunkiem przekazania Beneficjentowi **refundacji** jest zatwierdzenie przez Instytucję Wdrażającą poniesionych przez Beneficjenta wydatków kwalifikowalnych
- beneficjent jest zobowiązany do **opisania we wniosku o płatność**, które z działań zaplanowanych we wniosku o dofinansowanie zostały już zrealizowane oraz **w jaki sposób ich realizacja wpłynęła na sytuację osób z niepełnosprawnościami, a także na równość kobiet i mężczyzn lub innych grup, wskazanych we wniosku o dofinansowanie projektu**, zgodnie z wymogami wskazanymi w podrozdziale 5.2 pkt 2 Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
- beneficjent jest zobowiązany do rozliczenia kosztów pośrednich w **każdym wniosku o płatność**, w którym rozliczane są kwalifikowalne koszty bezpośrednie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Forma i warunki przekazania dofinansowania (6)

- beneficjent we wniosku o płatność końcową może przedstawić wydatki w celu refundacji ostatniej części lub całości wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach realizacji Projektu
- beneficjent **nie może** przedstawić we wniosku o płatność końcową **wydatków rozliczających zaliczkę**
- **odsetki narosłe** od kwoty dofinansowania przekazanego na rachunek bankowy Beneficjenta dla potrzeb przekazywania zaliczki podlegają **zaliczeniu na poczet kolejnej wypłaty** lub są **zwracane**
- zatwierdzenie wniosku o płatność końcową następuje pod warunkiem zrealizowania **pełnego zakresu rzeczowego Projektu**, przeprowadzenia przez Instytucję Wdrażającą **kontroli** na zakończenie realizacji Projektu, której wyniki potwierdzą zrealizowanie Projektu zgodnie z postanowieniami Umowy oraz po **rozliczeniu w całości kwoty przekazanej zaliczki**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Nieprawidłowości lub nadużycia (1)

- w przypadku stwierdzenia **wystąpienia nieprawidłowości** przed zatwierdzeniem wniosku o płatność Instytucja Wdrażająca dokonuje **pomniejszenia** wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez Beneficjenta, o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo oraz o odpowiadającą jej kwotę kosztów pośrednich naliczonych stawką ryczałtową

W takim przypadku, jeżeli Beneficjent nie zgadza się ze stwierdzeniem wystąpienia nieprawidłowości oraz pomniejszeniem wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia.

- Instytucja Wdrażająca **może wstrzymać przekazanie dofinansowania** w przypadku realizacji Projektu niezgodnie z Umową, a także w przypadku zaistnienia opóźnień lub braku postępów w realizacji Projektu w stosunku do Harmonogramu Projektu

Nieprawidłowości lub nadużycia (2)

- w przypadku zaistnienia **podejrzenia naruszenia prawa** lub postanowień Umowy (w tym w przypadku podejrzenia nadużycia finansowego) w związku z m.in. przygotowaniem, wyborem lub realizacją Projektu przez **którykolwiek z podmiotów** biorących udział w przygotowaniu, wyborze lub realizacji Projektu, Instytucja Wdrażająca może **wstrzymać** zatwierdzenie i rozliczenie wydatków kwalifikowalnych lub przekazanie dofinansowania, w tym przekazanie lub rozliczenie zaliczki, **do czasu wyjaśnienia**, czy naruszenie ma wpływ na wysokość lub prawidłowość wydatków kwalifikowalnych w ramach Projektu lub prawidłowość przygotowania, wyboru lub realizacji Projektu
- w szczególności wstrzymanie zatwierdzenia i rozliczenia wydatków kwalifikowalnych lub przekazania dofinansowania może mieć miejsce **do czasu ostatecznego zakończenia postępowań** prowadzonych przez odpowiednie organy ścigania lub inne uprawnione organy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Nieprawidłowości lub nadużycia (3)

- w przypadku popełnienia **nadużycia finansowego** przy przygotowaniu, wyborze lub realizacji Projektu przez którykolwiek z podmiotów biorących udział w przygotowaniu, wyborze lub realizacji Projektu Instytucja Wdrażająca **uznaje wydatki za niekwalifikowalne w całości lub w części**
- w sytuacji wystąpienia **trwałej niemożności wykonania prac/usług/dostaw** objętych zadeklarowaną zaliczką przekazaną przez Beneficjenta wykonawcy albo braku możliwości ich wykonania w terminie umożliwiającym rozliczenie Projektu (w szczególności w przypadku braku możliwości realizacji przez wykonawcę zleconych prac/usług/dostaw w wymaganym zakresie), Beneficjent jest zobowiązany do **niezwłocznego zwrotu** uzyskanego z tego tytułu dofinansowania **bez wezwania**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Nieprawidłowości lub nadużycia (4)

- pod pojęciem trwałej niemożności wykonania prac/usług/dostaw Strony rozumieją taką niemożność wykonania prac/usług/dostaw, która ma charakter nieprzemijający, tj. gdy w świetle rozsądnych przewidywań praca/dostawa/usługa **nie stanie się możliwa do wykonania** w niedalekiej przyszłości (uzależnionej od rodzaju i celu prac/usług/dostaw). Stanowisko Instytucji Wdrażającej co do wystąpienia trwałej niemożności jest przesądzające
- Instytucja Wdrażająca **nie ponosi odpowiedzialności** za szkodę wynikającą ze wstrzymania zatwierdzenia i rozliczenia wydatków kwalifikowalnych lub uznania wydatków za niekwalifikowalne

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kontrola projektu (1)

- wszystkie dokumenty oraz zapisy księgowe związane z realizacją Projektu **podlegają kontroli**. Beneficjent zobowiązany jest zapewnić dostęp do dokumentacji i poddać się prowadzonym kontrolom, w tym wizytom monitoringowym
- kontrole mogą być prowadzone do ostatniego dnia okresu, w którym upływa zobowiązanie Beneficjenta do przechowywania dokumentacji
- ramy systemu kontroli, w tym najważniejsze procesy kontrolne i podstawowe obowiązki instytucji w zakresie ich realizacji zostały określone w **Wytycznych dotyczących kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021-2027**
- beneficjent zapewnia kontrolującym **warunki i środki** niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kontrola projektu (2)

- w przypadku **odmowy przedstawienia dokumentu** lub udzielenia wyjaśnień **nie uwzględnia się zastrzeżeń** złożonych w tym zakresie przez Beneficjenta lub osobę przez niego upoważnioną **do treści informacji pokontrolnej**. Powyższe nie dotyczy sytuacji, gdy w ocenie instytucji kontrolującej odmowa przedstawienia dokumentu lub udzielenia wyjaśnień jest uzasadniona
- beneficjent zobowiązuje się do **przekazywania** Instytucji Wdrażającej, z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa, wszelkich informacji dotyczących podejmowanych czynności (w tym kontrolnych) lub postępowań prowadzonych w szczególności przez **organy ścigania bądź organy nadzoru**, dotyczących lub mogących dotyczyć swoim zakresem Projektu w terminie 7 dni od dnia powzięcia informacji
- w przypadku projektów wybieranych w **sposób konkurencyjny** Beneficjent zobowiązany jest do zachowania ścieżki audytu z fazy naboru i oceny projektów do celów kontroli i audytu, w tym wszystkich dokumentów, co do których Beneficjent **załączał oświadczenie o ich posiadaniu** przy składaniu wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kontrola projektu (3)

- w przypadku gdy przed dniem zawarcia Umowy Beneficjent ponosił wydatki kwalifikowalne (projekt zaawansowany finansowo) zobowiązany jest do przekazania do Instytucji Wdrażającej w terminie wskazanym przez Instytucję Wdrażającą **nie krótszym niż 14 dni** od dnia zawarcia Umowy w formie pisemnej:
 - 1) dokumentów i informacji określających rodzaj poniesionych wydatków, które zostaną przedstawione przez Beneficjenta we wniosku/ach o płatność w ramach Projektu, umożliwiającym określenie stopnia zaawansowania finansowego Projektu
 - 2) zestawienia umów dla zadań objętych Projektem zawartych przez Beneficjenta z wykonawcami przed dniem zawarcia Umowy

Kontrola projektu (4)

- Instytucja Wdrażająca na podstawie analizy dokumentów i informacji podejmuje decyzję o przeprowadzeniu kontroli (**”kontroli Projektu zaawansowanego finansowo”**), której celem będzie potwierdzenie realizowania przez Beneficjenta Projektu zgodnie z zasadami i regułami obowiązującymi w ramach programu
- zakres kontroli Projektu zaawansowanego finansowo obejmuje:
 - 1) **kontrolę na miejscu realizacji Projektu** w celu zweryfikowania, czy produkty lub usługi zostały faktycznie dostarczone lub zrealizowane
 - 2) **kontrolę procedur zawierania umów** dla zadań objętych Projektem, które to umowy zostały zawarte przez Beneficjenta z wykonawcami przed zawarciem Umowy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kontrola projektu (5)

Kontrola na miejscu jest przeprowadzana w przypadku gdy jednocześnie:

- **zaawansowanie finansowe Projektu wynosi co najmniej 50 %, określanego na podstawie wartości wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Beneficjenta (według stanu na dzień zawarcia Umowy) w stosunku do maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych**
- **projekt został zidentyfikowany przez Instytucję Wdrażającą jako ryzykowny na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka zgodnie z opracowaną przez Instytucję Wdrażającą metodyką**

W przypadku podjęcia decyzji o przeprowadzeniu kontroli Projektu zaawansowanego finansowo, zatwierdzenie pierwszego wniosku o płatność w ramach Projektu, nastąpi pod warunkiem pozytywnego wyniku kontroli. W przypadku gdy pierwszy wniosek o płatność nie zawiera wydatków kwalifikowalnych poniesionych przed dniem zawarcia Umowy, jego zatwierdzenie może nastąpić przed zakończeniem kontroli Projektu zaawansowanego finansowo.

Ewaluacja

W okresie realizacji Projektu oraz po jego zakończeniu w okresie 5 lat od zamknięcia FEnIKS, Beneficjent jest zobowiązany do współpracy z podmiotami upoważnionymi przez IZ, IP, Instytucję Wdrażającą lub Komisję Europejską do przeprowadzania ewaluacji Projektu. W szczególności Beneficjent jest zobowiązany do:

- przekazywania tym podmiotom wszelkich informacji dotyczących Projektu we wskazanym przez nie zakresie
- uczestnictwa w wywiadach lub ankietach oraz badaniach ewaluacyjnych przeprowadzanych innymi metodami badawczymi

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wskaźniki realizacji celów Projektu (1)

- beneficjent jest zobowiązany przekazać do Instytucji Wdrażającej, wraz z wnioskiem o płatność końcową, **wszelkie dokumenty** potwierdzające wykonanie rzeczowe Projektu
- osiągnięte wartości **wskaźników produktu** powinny zostać wykazane przez Beneficjenta **najpóźniej we wniosku o płatność końcową**
- informację na temat wartości **wskaźników rezultatu** Beneficjent jest zobowiązany przekazać w terminie do 14 dni od momentu osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika rezultatu (w przypadku gdy na etapie sporządzania wniosku o płatność końcową wartość docelowa nie została lub została osiągnięta częściowo)
- osiągnięcie wartości docelowej wskaźników rezultatu powinno nastąpić, co do zasady, **nie później niż w terminie 12 miesięcy** od zakończenia okresu kwalifikowania wydatków. Na uzasadniony wniosek Beneficjenta termin ten za zgodą Instytucji Wdrażającej może ulec wydłużeniu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wskaźniki realizacji celów Projektu (2)

- weryfikacja osiągnięcia wskaźników postępu rzeczowego odbywa się zgodnie z zasadą proporcjonalności, co oznacza uprawnienie Instytucji Wdrażającej do **pomniejszenia dofinansowania Projektu proporcjonalnie do stopnia nieosiągnięcia wskaźnika**
- zasadą proporcjonalności objęte są **wskaźniki istotne dla realizacji celów** interwencji (produktu i rezultatu). Poziom wykonania w projekcie wskaźników informacyjnych **nie stanowi** przedmiotu rozliczenia z Beneficjentem
- zastosowanie zasady proporcjonalności dla wskaźników rezultatu istotnych dla realizacji celów interwencji odbywać się będzie każdorazowo **z uwzględnieniem wpływu** na osiągniętą przez Beneficjenta wartość docelową **czynników zewnętrznych** niepowiązanych bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w Projekcie

Wskaźniki realizacji celów Projektu (3)

- Instytucja Wdrażająca jest uprawniona do **nieuwzględnienia wpływu czynników zewnętrznych**, jeżeli brak bądź niepełne osiągnięcie wskaźnika Projektu skutkuje brakiem bądź zagrożeniem realizacji wskaźnika programowego lub wskaźnika na poziomie Działania lub Poddziałania SzOP FEnIKS
- na **uzasadniony wniosek Beneficjenta** Instytucja Wdrażająca jest uprawniona **odstąpić** od zastosowania zasady proporcjonalności o której mowa w ust. 5 czyli pomniejszenia dofinansowania Projektu
- w przypadkach braku bądź niepełnego osiągnięcia wskaźnika, którego zaplanowana wartość docelowa była brana pod uwagę przy ocenie wniosku o dofinansowanie, Instytucja Wdrażająca weryfikuje, czy pomimo nieosiągnięcia wskaźnika Projekt **nadal spełnia kryteria** rekomendujące do dofinansowania

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ewidencja księgowa i przechowywanie danych (1)

- beneficjent zobowiązuje się do prowadzenia dla Projektu **odrębnej informatycznej ewidencji księgowej** kosztów, wydatków i przychodów lub stosowania w ramach istniejącego informatycznego systemu ewidencji księgowej **odrębnego kodu księgowego** umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji i poszczególnych operacji bankowych związanych z Projektem, oraz dokonywania księgowania zgodnie z obowiązującymi przepisami
- beneficjent zobowiązuje się do przechowywania, w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji, wszelkich danych i dokumentów związanych z realizacją Projektu, w szczególności dokumentacji związanej z zarządzaniem finansowym, merytorycznym, technicznym, procedurami zawierania umów z wykonawcami, przez okres wskazany w rozporządzeniu nr 2021/1060, tj. **okres pięciu lat od dnia 31 grudnia roku**, w którym nastąpiła ostatnia płatność na rzecz Beneficjenta, z zastrzeżeniem konieczności dłuższego przechowywania dokumentów w sytuacjach wskazanych poniżej

Ewidencja księgowa i przechowywanie danych (2)

- w przypadku Projektu, w którym występuje **pomoc publiczna albo pomoc de minimis** obowiązek przechowywania dokumentów trwa **10 lat od dnia udzielenia pomocy publicznej albo pomocy de minimis**
- Instytucja Wdrażająca, w uzasadnionych przypadkach, może przedłużyć termin przechowywania dokumentów, informując o tym Beneficjenta przed upływem tego terminu
- w przypadku **zmiany miejsca** przechowywania dokumentów oraz w przypadku **zawieszenia lub zaprzestania** przez Beneficjenta działalności, Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie poinformować w formie pisemnej Instytucję Wdrażającą o miejscu przechowywania dokumentów związanych z Projektem

Trwałość Projektu

- beneficjent zobowiązuje się do zachowania trwałości Projektu w okresie 5 lat/ 3 lat od daty **płatności końcowej** na rzecz Beneficjenta, a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami
- beneficjent do końca okresu trwałości Projektu niezwłocznie informuje Instytucję Wdrażającą o wszelkich okolicznościach mogących skutkować naruszeniem trwałości Projektu
- w przypadku niezachowania trwałości Projektu Beneficjent jest **zobowiązany do zwrotu** środków otrzymanych na realizację Projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu w którym trwałość Projektu nie została zachowana

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zwrot dofinansowania (1)

W sytuacjach, gdy dofinansowanie udzielone Beneficjentowi zostało:

- 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem
- 2) wykorzystane z naruszeniem procedur obowiązujących przy realizacji Projektu
- 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

podlega ono zwrotowi w trybie i na zasadach przewidzianych w art. 207 ustawy o finansach publicznych.

Zwrot dofinansowania (2)

- Instytucja Wdrażająca określa **kwotę przypadającą do zwrotu** biorąc pod uwagę wagę stwierdzonego naruszenia. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości i nałożenia korekty finansowej wysokość kwoty przypadającej do zwrotu odpowiada wartości korekty finansowej ustalonej zgodnie z przepisami ustawy oraz wartości kosztów pośrednich rozliczonych jako stawka ryczałtowa naliczona od kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich uznanych za poniesione nieprawidłowo

W przypadku stwierdzenia okoliczności o których mowa powyżej Instytucja Wdrażająca wzywa niezwłocznie Beneficjenta do:

- zwrotu kwoty wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych **lub**
- wyrażenia pisemnej zgody na pomniejszenie kolejnych płatności na rzecz Beneficjenta o kwotę wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych

w terminie **14 dni od dnia doręczenia wezwania.**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zwrot dofinansowania (3)

- jeżeli Beneficjent dokona dobrowolnego zwrotu kwoty, Instytucja Wdrażająca przekazuje Beneficjentowi potwierdzenie dokonania zwrotu właściwej kwoty
- Instytucja Wdrażająca może wstrzymać przekazanie dofinansowania do dnia ustanowienia przez Beneficjenta **dotatkowego zabezpieczenia** prawidłowej realizacji Projektu, w zakresie i formie wskazanych i zaakceptowanych przez Instytucję Wdrażającą
- gdy Beneficjent **nie dokonał zwrotu** lub nie jest możliwe dokonanie pomniejszenia kolejnej płatności, Instytucja Wdrażająca podejmie czynności zmierzające do odzyskania należnych środków z wykorzystaniem wszelkich środków prawnych
- **odsetki od kwoty** są naliczane od dnia przekazania dofinansowania Beneficjentowi tj. od dnia obciążenia tą kwotą rachunku bankowego płatnika

Prawa autorskie

- beneficjent zobowiązuje się do zawarcia z Instytucją Wdrażającą odrębnej umowy **przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów** wytworzonych w ramach Projektu, z jednoczesnym udzieleniem licencji na rzecz Beneficjenta na korzystanie z ww. utworów
- umowa, o której mowa wyżej jest zawierana **na wniosek** Instytucji Wdrażającej złożony w formie pisemnej
- w przypadku zlecenia **części zadań** w ramach Projektu wykonawcy obejmujących m.in. opracowanie utworu Beneficjent zobowiązuje się do zastrzeżenia w umowie z wykonawcą, że autorskie prawa majątkowe do ww. utworu **zostaną przeniesione na Beneficjenta**

Rozwiązanie Umowy (1)

- beneficjent może rozwiązać Umowę w formie pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności z zachowaniem **30-dniowego okresu wypowiedzenia**
- Instytucja Wdrażająca może rozwiązać Umowę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku złożenia przez Beneficjenta **dokumentów poświadczających nieprawdę** w celu uzyskania dofinansowania lub **podania nieprawdziwych informacji we wniosku o dofinansowanie**
- Instytucja Wdrażająca może rozwiązać Umowę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku przyjęcia lub obowiązywania u Beneficjenta, w **jednostce samorządu terytorialnego**, przez którą Beneficjent jest **kontrolowany** lub od której jest zależny, w okresie kwalifikowania wydatków, **dyskryminujących aktów prawa miejscowego**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rozwiązanie Umowy (2)

Instytucja Wdrażająca w przypadku **istotnych naruszeń** postanowień Umowy przez Beneficjenta może rozwiązać z nim Umowę ze **skutkiem natychmiastowym**. Za istotne naruszenia Umowy przyjmuje się w szczególności:

- opóźnienie w realizacji Projektu w stosunku do Harmonogramu Projektu o **okres dłuższy niż 6 miesięcy** albo gdy inne okoliczności czynią zasadnym przypuszczenie, że zakończenie realizacji zakresu rzeczowego Projektu nie nastąpi w terminie wynikającym z Harmonogramu Projektu
- **niestosowanie się do zaleceń** lub rekomendacji podmiotów
- złożenie dokumentów poświadczających nieprawdę na etapie realizacji Projektu
- wykorzystanie w całości lub w części przekazanych środków **na cel inny niż określony w Projekcie** lub niezgodnie z Umową
- zaistnienie nadużycia finansowego lub **podejrzenie jego wystąpienia** w szczególności w związku z przygotowaniem, wyborem, realizacją Projektu lub oceną wykonania Projektu
- **brak przestrzegania zasad równościowych**, w tym zapewnienia obowiązku niedyskryminacji i poszanowania praw podstawowych, w szczególności poprzez podjęcie działań dyskryminujących, sprzecznych z zasadami równościowymi

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rozwiązanie Umowy (3)

- w przypadku rozwiązania Umowy Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu przekazanego dotychczas dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczanymi od dnia przekazania dofinansowania **w terminie 14 dni** od dnia doręczenia wezwania do zwrotu, na rachunek bankowy wskazany przez Instytucję Wdrażającą
- w razie rozwiązania Umowy Beneficjentowi **nie przysługuje odszkodowanie**
- umowa może zostać **rozwiązana za porozumieniem Stron** w formie pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności. Strony ustalają zasady, na jakich następuje zwrot otrzymanego przez Beneficjenta dofinansowania
- umowa **wygasza** w przypadku wykonania przez Strony **wszelkich wynikających z niej zobowiązań**

Materiały pomocnicze:

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-beneficjentow/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

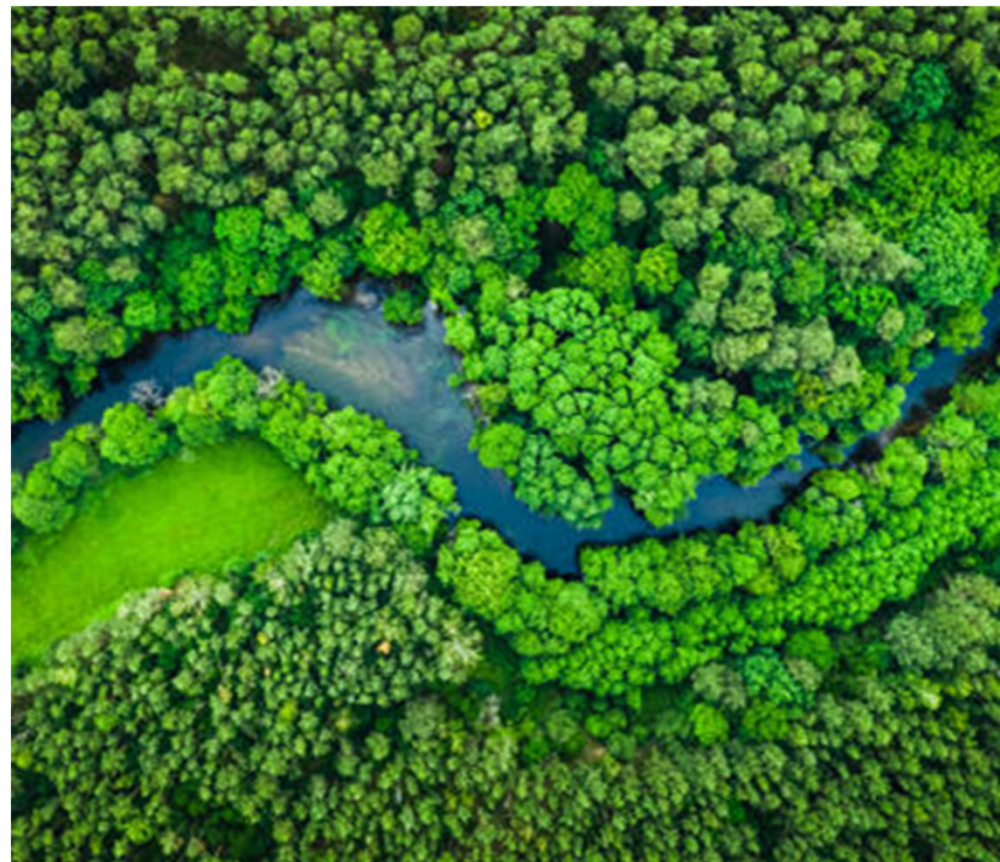
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Centralny System Teleinformatyczny (CST) i alternatywne systemy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

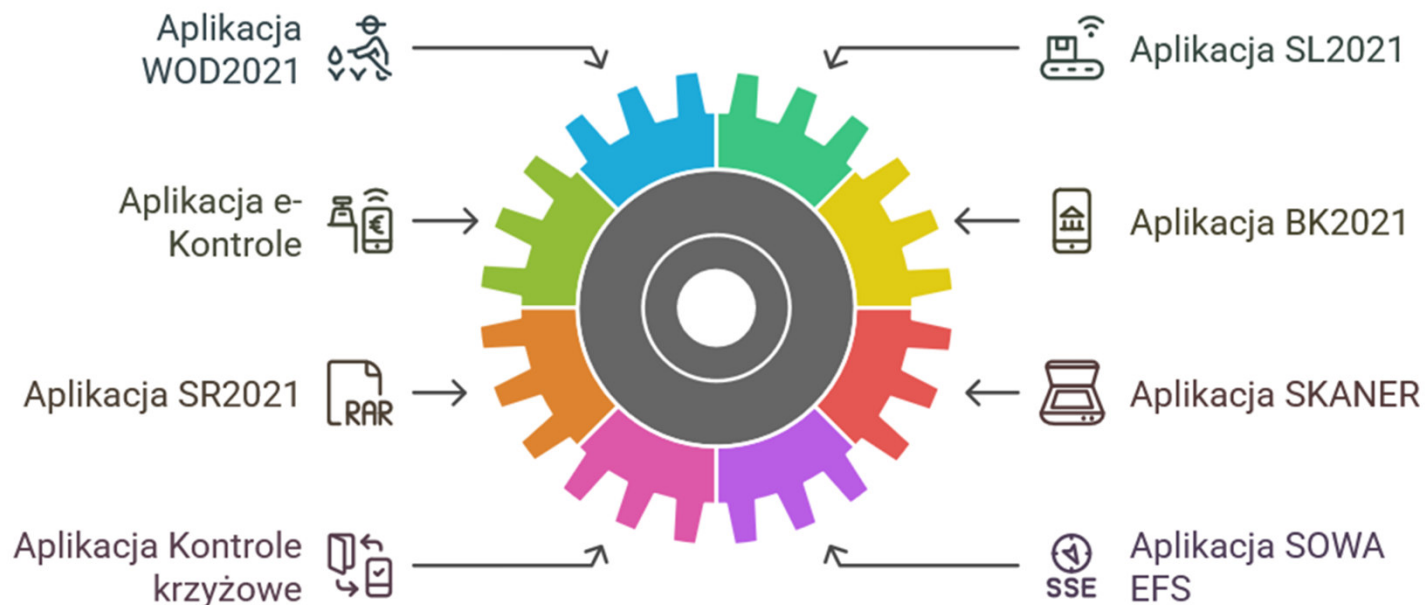
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacje wchodzące w skład systemu teleinformatycznego CST2021

Materiały pomocnicze:

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-beneficjentow/cst2021/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja SL2021 (1)

Projekty to moduł aplikacji SL2021, który umożliwia rozliczanie projektu, ponieważ zapewnia wystandaryzowane formularze:

- **wniosków o płatność** (wraz z funkcjonalnościami umożliwiającymi ich tworzenie, przesyłanie, weryfikację, w tym zatwierdzanie, korygowanie, przekazywanie do poprawy i wycofywanie)
- **harmonogramów płatności** (wraz z funkcjonalnościami umożliwiającymi ich tworzenie, przesyłanie, weryfikację, w tym zatwierdzanie, poprawianie i wycofywanie)
- przechowujące wybrane informacje o **zamówieniach publicznych** i kontraktach powiązanych z projektem
- przechowujące wybrane informacje o **osobach zatrudnionych do realizacji projektów**
- przechowujące wybrane informacje o **projektach grantowych i instrumentach finansowych**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja SL2021 (2)

Beneficjent zobowiązuje się, od dnia zawarcia Umowy, do wykorzystywania SL2021 w procesie rozliczania Projektu i komunikacji z Instytucją Wdrażającą, zgodnie z aktualnymi Instrukcjami Użytkownika udostępnionymi przez Instytucję Wdrażającą, w zakresie gromadzenia i przesyłania danych dotyczących:

- wniosków o płatność, ich weryfikacji, w tym zatwierdzania, poprawiania, odrzucania i wycofywania
- harmonogramu Projektu, jego weryfikacji, w tym zatwierdzania, poprawiania i wycofywania
- zamówień publicznych
- personelu projektu, tzw. bazy personelu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja SL2021 (3)

- Beneficjent i Instytucja Wdrażająca uznają za prawnie wiążące przyjęte w Umowie rozwiązania stosowane w zakresie **komunikacji i wymiany danych** w SL2021 pomiędzy Beneficjentem a Instytucją Wdrażającą, bez możliwości kwestionowania skutków ich stosowania.

Beneficjent jest zobowiązany do **wprowadzania do SL2021 danych** dotyczących angażowania personelu Projektu, m.in.:

- 1) dane dotyczące personelu Projektu: nr PESEL, imię, nazwisko, kraj pochodzenia
- 2) dane dotyczące formy zaangażowania personelu w ramach Projektu: forma zaangażowania w Projekcie, okres zaangażowania osoby w projekcie

pod rygorem uznania wydatków, co do których nie dopełniono tego obowiązku, **za wydatki niekwalifikowalne**.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja SL2021 (4)

- beneficjent i partnerzy wyznaczają osoby uprawnione do wykonywania w jego/ich imieniu czynności związanych z realizacją Projektu w SL2021, w tym **zgłoszenia osoby upoważnionej do zarządzania uprawnieniami użytkowników w SL2021 po stronie Beneficjenta i partnerów w zakresie danego Projektu**
- poprzez osoby uprawnione należy rozumieć wszystkie osoby posiadające uprawnienia do zarządzania Projektem w SL2021 po stronie Beneficjenta. **Wszelkie działania w SL2021 osób uprawnionych są traktowane w sensie prawnym jako działanie Beneficjenta**
- beneficjent zobowiązuje się do wykorzystania przez osoby uprawnione **kwalifikowanego podpisu elektronicznego** do podpisywania wniosków o płatność w SL2021 **lub certyfikatu niekwalifikowanego** generowanego przez CST2021 (jako kod autoryzacyjny przesyłany na adres email danej osoby uprawnionej)

Aplikacja SL2021 (5)

- beneficjent zobowiązuje się **uzupełnić dane** w SL2021 w zakresie dokumentów przekazanych inną drogą niż za pośrednictwem SL2021 w terminie **3 dni roboczych** od otrzymania informacji o usunięciu awarii systemu SL2021
- beneficjent zapewnia, że wykorzystanie SL2021 w realizacji Projektu odbywać się będzie zgodnie z przepisami prawa oraz z zachowaniem bezpieczeństwa i poufności danych. W szczególności Beneficjent podejmie niezbędne działania w celu wykluczenia dostępu do SL2021 osób nieupoważnionych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja BK2021

- komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w tym ogłoszenie zapytania ofertowego, składanie ofert, wymiana informacji między zamawiającym a wykonawcą oraz przekazywanie dokumentów i oświadczeń odbywa się pisemnie za pomocą BK2021
- w przypadku gdy wnioskodawca rozpoczyna realizację projektu **na własne ryzyko przed podpisaniem umowy** o dofinansowanie projektu, **upublicznia zapytanie ofertowe w BK2021**, do czego instytucja ogłaszająca nabór wniosków o dofinansowanie projektu zobowiązuje wnioskodawców w regulaminie wyboru projektów
- w przypadku wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia **przed ogłoszeniem regulaminu** wyboru projektów ocena, czy stopień upublicznienia zapytania ofertowego był wystarczający do uznania wydatku za kwalifikowalny, należy do **właściwej instytucji**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

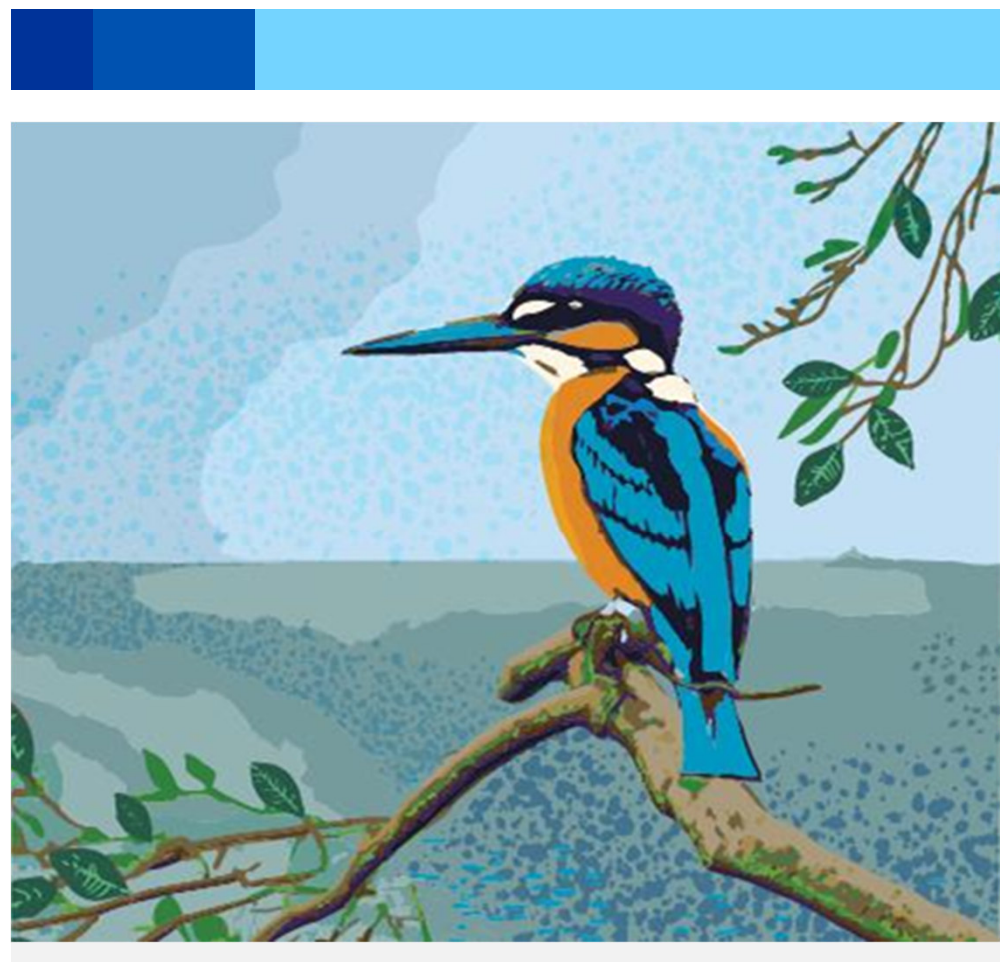
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria horyzontalne w kontekście realizacji projektów

- kryteria równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
- kryteria równości kobiet i mężczyzn
- kryteria zrównoważonego rozwoju i DNSH
- zgodność z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- zgodność z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Zasada równości szans i niedyskryminacji

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości szans i niedyskryminacji (1)

- wdrożenie działań umożliwiających wszystkim osobom **sprawiedliwe i pełne uczestnictwo we wszystkich dziedzinach życia**, bez względu na ich płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji oznacza, że wszystkie osoby w **równym stopniu mogą korzystać z produktów i usług**, które powstaną dzięki Programowi

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości szans i niedyskryminacji (2)

Czy z produktów i usług, które powstaną w ramach projektu, będą korzystać ludzie?

Kto dokładnie będzie z nich korzystał? Do jakich grup społecznych należą te osoby?

Na jakie trudności i bariery mogą napotykać te osoby podczas korzystania z produktów i usług projektu?

Jakie rozwiązania można wprowadzić, aby zapewnić pełny dostęp do produktów i usług projektu?

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rekomendacje - przygotowanie wniosku o dofinansowanie

- zaplanowanie **rozwiązań i działań** odpowiadających na potrzeby oraz trudności i bariery, jakich mogą doświadczać użytkowniczki i użytkownicy ostatecznie korzystający z produktów i usług projektowych
- wskazanie w **treści wniosku** o dofinansowanie rozwiązań i działań w zakresie równego traktowania personelu projektu. Tego rodzaju opis również stanowi potwierdzenie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji w projekcie
- uwzględnianie we wniosku o dofinansowanie **wydatków** na pokrycie planowanych rozwiązań i działań równościowych, wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb użytkowniczek i użytkowników projektu
- uwzględnianie we wniosku o dofinansowanie wydatków zapewniających dostępność produktów i usług. Wydatki te **powinny także obejmować** dostępność w zakresie działań informacyjno-promocyjnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rekomendacje - wdrażanie projektu

- analiza miejsca pracy za pomocą ankiety „Ocena miejsca pracy pod kątem równego traktowania”
- prowadzenie badania satysfakcji pracowniczej. Kwestionariusz badania uwzględnia zagadnienia dotyczące równego traktowania w miejscu pracy
- szkolenia BHP, w ramach których jest przedstawiany temat równego traktowania w miejscu pracy
- szkolenia dla kadry kierowniczej, pracowników i pracowników dotyczące równego traktowania w miejscu pracy
- wdrożenie w organizacji wewnętrznych procedur (na przykład procedury rekrutacji, procedury awansu, procedury wynagrodzeń)
- wdrożenie procedury przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy.
- uzyskanie certyfikatu dostępności

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rekomendacje - sprawozdawczość i kontrola

- ujęcie we wniosku o płatność informacji na temat realizowanych lub zrealizowanych **konkretnych działań**, które zostały zaplanowane we wniosku o dofinansowanie projektu w celu zapewnienia jego zgodności z zasadą równości szans i niedyskryminacji
- **przechowywanie dokumentacji i materiałów** (na przykład regulaminów, protokołów z audytu ankietą „Ocena miejsca pracy pod kątem równego traktowania”, list obecności ze szkoleń, materiałów szkoleniowych) potwierdzających realizację działań równościowych.
- **przechowywanie dokumentacji z procesów rekrutacji na stanowiska projektowe** w celu ewentualnego udowodnienia, że rekrutacja została przeprowadzona bez stereotypowego przekazu oraz z zachowaniem standardów równościowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości kobiet i mężczyzn

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości kobiet i mężczyzn

- wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie stanu, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się **taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki**. To również stan, w którym kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do korzystania z zasobów. Zasada ta ma gwarantować możliwość wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci
- projekt można uznać za **neutralny wobec zasady równości kobiet i mężczyzn**, jeśli z produktów i usług wypracowanych w projekcie **nie będą korzystać ludzie**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rekomendacje - przygotowanie wniosku o dofinansowanie

- **analiza grupy** bezpośrednich lub pośrednich użytkowniczek i użytkowników pod kątem struktury płci. Wskazanie ewentualnych nierówności związanych z płcią. Jeżeli projekt rozlicza wydatki personalne, to opis ten powinien dotyczyć także struktury zatrudnienia wnioskodawcy
- określenie **specyficznych potrzeb** kobiet i mężczyzn, jakie wynikają ze zidentyfikowanych barier
- **zaplanowanie działań**, które przyczynią się do wyrównania szans płci będącej w gorszym położeniu. Jeśli w projekcie zdiagnozowano konkretne nierówności, działania te powinny być ukierunkowane na ich eliminację – przykładowo – przez zaspokojenie potrzeb płci niedoreprezentowanej
- uwzględnienie w projekcie **wydatków** zapewniających realizację działań o charakterze równościowym (na przykład szkoleń równościowych, kampanii informacyjnych, opieki nad dzieckiem w trakcie szkoleń). Jeżeli działania te są realizowane bezkosztowo – wyjaśnienie, jak zostanie zapewnione ich wdrożenie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rekomendacje - wdrażanie projektu

- organizacja szkoleń dla kadry kierowniczej dotyczących równości kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć
- wdrożenie w organizacji wewnętrznych procedur, które sprzyjają budowaniu równości kobiet i mężczyzn (na przykład procedura rekrutacji, procedura awansu, procedura wynagrodzeń)
- analiza miejsca pracy za pomocą ankiety „Ocena miejsca pracy pod kątem work life balance”
- monitorowanie potrzeb związanych z godzeniem życia osobistego i zawodowego w zespole projektowym. Oferowanie indywidualnych rozwiązań, które odpowiadają na te potrzeby
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych, które stosują język wrażliwy na płeć oraz nie utrwalają stereotypów płciowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rekomendacje - sprawozdawczość i kontrola

- ujęcie we wniosku o płatność informacji na temat realizowanych lub zrealizowanych konkretnych działań, które zostały zaplanowane we wniosku o dofinansowanie projektu w celu zapewnienia jego zgodności z zasadą równości kobiet i mężczyzn
- przechowywanie dokumentacji i materiałów (na przykład regulaminów, protokołów z audytu ankietą „Ocena miejsca pracy pod kątem work life balance”, list obecności ze szkoleń, materiałów szkoleniowych) potwierdzających realizację działań równościowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady błędnych opisów (1)

- „Projekt jest zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn, ponieważ jego produkty będą powszechnie dostępne, tak samo dla mężczyzn, jak i dla kobiet. Nikogo nie będziemy dyskryminować”

Przedstawiony opis jest **zbyt ogólny**, brakuje tutaj danych dotyczących grupy użytkowników i użytkowników oraz zidentyfikowanych potrzeb lub barier w zakresie dostępu do produktów bądź usług projektowych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady błędnych opisów (2)

- „Projekt jest zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn. Zostanie zapewniony równy udział kobiet i mężczyzn”
- zgodność z zasadą **nie zawsze oznacza równy udział** kobiet i mężczyzn. Takie sformułowanie wymaga szerszego uzasadnienia, w tym odniesienia się do statystyk czy przeprowadzonych analiz. Udział powinien być adekwatny do proporcji płci w grupie potencjalnych użytkowniczek i użytkowników lub zwiększający udział płci niedoreprezentowanej (jeśli jest to uzasadnione specyfiką projektu)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Karta Praw Podstawowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Karta Praw Podstawowych

- w celu zapewnienia zgodności projektu z poszczególnymi postanowieniami Karty praw podstawowych beneficjenci mają możliwość zastosowania w podpisywanych z wykonawcami i podwykonawcami umowach **klauzul społecznych**, które uwzględniają aspekty społeczne. Klauzule te są uregulowane między innymi w artykułach 94-96 Ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych
- aby zmniejszyć ryzyko dyskryminacji, pracodawcy mogą wdrażać różne rozwiązania zapobiegające takiemu ryzyku i zwiększające inkluzywność miejsca pracy
- na rozwiązania te składają się między innymi: procedury przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy, szkolenia antydyskryminacyjne i antymobbingowe dla zatrudnionych osób, powoływanie osób zaufanych do zgłaszania przypadków dyskryminacji

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Społeczne zamówienia publiczne

Oznaczają zamówienia, w ramach których bierze się pod uwagę, co najmniej jeden z następujących aspektów społecznych:

- promocja godnej pracy
- poszanowanie praw człowieka i prawa pracy
- wsparcie społecznego włączania (w tym osób z niepełnosprawnościami)
- promocja równych szans oraz standardów dostępności
- włłączanie zrównoważonych kryteriów wraz z uwzględnieniem kwestii uczciwego i etycznego handlu
- szersze dobrowolne przestrzeganie zasad społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR, ang. corporate social responsibility)

Ochrona danych osobowych

- wskazanie posiadania procedury w zakresie ochrony danych osobowych
- wskazanie wdrożonych środków technicznych i organizacyjnych zapewniających bezpieczeństwo danych osobowych (na przykład polityka bezpieczeństwa IT, procedury szyfrowania danych, polityka zarządzania hasłami)
- wskazanie posiadania umów powierzenia przetwarzania danych z podmiotami zewnętrznymi
- wskazanie posiadania procedury zgłaszania i zarządzania naruszeniami ochrony danych osobowych
- zaplanowanie w projekcie przeprowadzenia audytu cyberbezpieczeństwa

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (1)

Przykład klauzuli społecznej **dotyczącej warunków pracy** (artykuł 94 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się, że wszystkie osoby wykonujące pracę przy realizacji niniejszego zamówienia na podstawie umowy o pracę będą otrzymywały wynagrodzenie nie niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę (określone na podstawie przepisów prawa pracy) oraz będą miały zapewnione odpowiednie warunki pracy zgodne z przepisami BHP.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (2)

Przykład klauzuli społecznej **dotyczącej zatrudniania osób z grup wykluczonych społecznie** (artykuł 95 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się, że przy realizacji niniejszego zamówienia co najmniej X% (na przykład 10%) osób zatrudnionych do realizacji zamówienia będą stanowiły osoby należące do grup wykluczonych społecznie, w szczególności będą to osoby bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (na przykład wychodzące z systemu pieczy zastępczej lub osoby opuszczające zakłady karne).”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (3)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **promocji równości** (artykuł 96 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się do wdrożenia polityki równego traktowania i zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu, w szczególności do stosowania zasady równości płci i równości wynagrodzeń za pracę tej samej wartości. Wykonawca zobowiązuje się również do stosowania zasad niedyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, tożsamość płciową, rasę, narodowość, pochodzenie etniczne oraz religię.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (4)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **warunków pracy szanujących godność zatrudnionych osób**: „Wykonawca zapewnia, że wszystkie osoby zatrudnione do realizacji zamówienia będą pracować w warunkach szanujących ich godność, zdrowie oraz bezpieczeństwo, zgodnie z normami BHP. W przypadku wykrycia naruszeń tych standardów wykonawca będzie zobowiązany do natychmiastowego ich usunięcia pod rygorem nałożenia kary umownej.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (5)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej zatrudniania na podstawie umowy o pracę:
„Zamawiający wymaga, aby wszystkie osoby wykonujące czynności bezpośrednio związane z realizacją przedmiotu zamówienia, które polegają na świadczeniu pracy określonej w artykule 22 §1 Kodeksu pracy, były zatrudnione przez Wykonawcę na podstawie umowy o pracę.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady rozwiązań (1)

Przykłady rozwiązań i wymagań w celu zapewnienia zgodności projektu z artykułem 7
Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego:

- **ograniczenie godzin pracy** – prace budowlane są prowadzone od siódmej do dziewiętnastej. W sytuacjach awaryjnych, wymagających przedłużenia godzin pracy, jest uzyskiwana zgoda lokalnych władz i są stosowane środki ochrony osób mieszkających
- **konsultacje z mieszkankami i mieszkańcami** – przed rozpoczęciem prac są organizowane spotkania z mieszkankami i mieszkańcami, na których omawia się harmonogram, potencjalne uciążliwości i środki zapobiegawcze, umożliwia się także zgłaszanie uwag i sugestii

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady rozwiązań (2)

- **monitoring poziomu hałasu i zapylenia** – na placu budowy instaluje się urządzenia monitorujące poziom hałasu i zapylenia. W przypadku przekroczenia norm prace wstrzymuje się do momentu wprowadzenia środków zaradczych
- **zielone korytarze** – są tworzone obszary buforowe z roślinnością wokół placu budowy, które pomagają w absorpcji hałasu i pyłu
- **komunikacja i informacja** – mieszkańcy i mieszkańcy są regularnie informowani o postępach prac, harmonogramach i zmianach (biuletyny, e-maile, aplikacja mobilna). Osoby te mogą zgłaszać obawy, korzystając ze specjalnej linii telefonicznej

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki

Polska Grupa Energetyczna, jeden z największych pracodawców w Polsce, wdraża różne dobre praktyki w zakresie zgodności z prawem pracy oraz unikania nadużywania umów cywilnoprawnych. Firma wdrożyła system zgłaszania naruszeń, który umożliwia pracownikom i pracownikom anonimowe zgłaszanie przypadków niewłaściwego stosowania umów cywilnoprawnych. Przedstawione rozwiązanie może zapewnić **zgodność z artykułem 31 Należyte i sprawiedliwe warunki pracy.**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady naruszeń KPP

Przykładem naruszenia postanowień Karty praw podstawowych, a dokładniej artykułu 5 Zakaz niewolnictwa pracy przymusowej jest sytuacja, w której beneficjent do realizacji zadania w ramach projektu zatrudnia podwykonawcę korzystającego z pracy przymusowej osób nieposiadających polskich dokumentów tożsamości.

Podwykonawca zatrudnia osoby „na czarno”, straszy wydaniem tych osób organom państwa, nie zapewnia bezpiecznych warunków pracy oraz stosuje inne formy zastraszania i szantażu, które **mogą być określone jako handel ludźmi**.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

- **projektowanie uniwersalne** oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich w możliwie największym stopniu bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Projektowanie uniwersalne nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, jeśli jest to potrzebne
- **racjonalne usprawnienie** oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (1)

- określenie, czy w projekcie występują – w sposób bezpośredni lub pośredni – użytkowniczy i użytkownicy projektu **przeprowadzenie wstępnej analizy** wpływu projektu na osoby z niepełnosprawnościami. Analiza powinna wskazywać specyficzne trudności i bariery, jakie mogą napotkać osoby z różnymi potrzebami – na przykład osoby z niepełnosprawnością ruchową, sensoryczną (wzrok, słuch), osoby z niepełnosprawnością intelektualną – w kontakcie z projektem i jego rezultatami. Pomocne mogą być opisy barier wynikających z różnych niepełnosprawności, zawarte w standardach dostępności, stanowiących Załącznik nr 2 do “Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach Funduszy Europejskich na lata 2021-2027”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (2)

- przeprowadzenie **wstępnego audytu dostępności projektu** i proponowanych rozwiązań. Audyt może polegać na konsultacji projektowanych produktów i usług z osobami reprezentującymi środowisko osób z niepełnosprawnością
- zaplanowanie **konkretnych rozwiązań i działań** podejmowanych w projekcie w celu zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- zapewnienie, że projekt jest zgodny ze standardami dostępności. Wskazanie, **jak jest realizowana zasada projektowania uniwersalnego**, ewentualnie racjonalnych usprawnień

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (3)

- zaplanowanie w projekcie **audytów dostępności**, które zostaną przeprowadzone przynajmniej dwa razy: w trakcie projektu i przed jego zakończeniem. Opisanie sposobu przeprowadzenia audytu, zaangażowania osób z niepełnosprawnościami i organizacji reprezentujących takie osoby. Zaplanowanie stosowanych środków na ten cel w budżecie projektu
- **uwzględnienie w projekcie wydatków** zapewniających dostępność produktów i usług. Wydatki te powinny obejmować nie tylko koszty audytów dostępności, ale także koszty zapewnienia dostępności działań informacyjno-promocyjnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (4)

- jeżeli w projekcie nie występują użytkownicy i użytkownicy produktów i usług, projekt można uznać za neutralny wobec Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Niemniej jednak, jeżeli projekt przewiduje rozliczanie wydatków osobowych, należy opisać, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z tą konwencją **na poziomie zarządzania zespołem projektowym**
- **upublicznienie informacji o możliwości zgłaszania do Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczących lub Instytucji Wdrażających podejrzenia o niezgodności projektu lub działań beneficjenta z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki w zakresie KPON

Najlepszym i najskuteczniejszym sposobem rozpoznania potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest **rozmowa i konsultacja** z przedstawicielkami i przedstawicielami tej grupy. Być może osoby z niepełnosprawnościami mają potrzeby, które są dla nich szczególnie ważne, ale też trudne do rozpoznania przez innych?

Warto także zbierać informacje od ekspertek i ekspertów w zakresie dostępności – to oni są skarbnicą rozwiązań pozwalających usunąć zidentyfikowane bariery. Przykładem zastosowania tego narzędzia jest **spacer konsultacyjny**, który został zorganizowany w okolicy Dworca Wileńskiego w Warszawie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykład błędnych opisów KPON (1)

We wniosku o dofinansowanie ujęto opis zgodności z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych: „Projekt zakłada wdrożenie rozwiązań zgodnych z artykułem 9 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, w celu zapewnienia dostępności fizycznej i komunikacyjnej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. W ramach działań projektowych zostaną zastosowane standardy zgodne z wytycznymi konwencji, uwzględniając potrzeby osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi i słuchowymi. Przeprowadzone będą konsultacje społeczne, aby dostosować rozwiązania do lokalnych uwarunkowań”.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykład błędnych opisów KPON (2)

- opis ten jest **niejasny i mało precyzyjny**, ponieważ nie określa dokładnie, jakie konkretne rozwiązania będą wdrożone w celu zapewnienia dostępności
- brak informacji, **które konkretnie standardy** będą stosowane. Brak informacji o zaplanowanych audytach dostępności. Z opisu we wniosku o dofinansowanie nie wynika: kto dokładnie będzie uczestniczył w konsultacjach, jak będą one przeprowadzane i w jaki sposób ich wyniki wpłyną na realizację projektu
- nie zostało wyjaśnione, **co dokładnie oznacza** określenie „lokalne uwarunkowania” i jak zostaną one uwzględnione w projekcie. Brak konkretnych pozycji budżetowych przeznaczonych na zakup sprzętu, szkolenia personelu oraz adaptację infrastruktury
- wniosek o dofinansowanie **powinien być skierowany do uzupełnienia lub do poprawy**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada „nie czynić znaczącej szkody” DNSH

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada „nie czyń znaczącej szkody” DNSH

Zgodność z zasadą „nie czyń znaczącej szkody” (zasadą DNSH) oceniana jest w odniesieniu do celów środowiskowych:

- łagodzenie zmian klimatu
- adaptacja do zmian klimatu
- odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich
- gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling
- zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi
- ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów

Cel 1 - Łagodzenie zmian klimatu

Przykłady dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę - etap realizacji inwestycji:

- plan ochrony środowiska
- raporty wykonawcy robót z postępu prac
- raporty wykonawcy z nadzoru przyrodniczego/środowiskowego
- raporty inżyniera w zakresie ochrony środowiska
- dokumenty potwierdzające zastosowanie określonych rozwiązań zapewniających minimalizację negatywnego wpływu infrastruktury na zmianę klimatu – protokoły odbioru częściowe/końcowe obiektów do użytkowania
- protokoły z przeglądów technicznych maszyn stosowanych na placu budowy

Cel 2 - Adaptacja do zmian klimatu

Przykłady dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę - etap realizacji inwestycji:

- plan ochrony środowiska
- raporty wykonawcy robót z postępu prac
- raporty wykonawcy z nadzoru przyrodniczego/środowiskowego
- raporty inżyniera w zakresie ochrony środowiska
- dokumenty potwierdzające zastosowanie określonych rozwiązań zapewniających odporność infrastruktury na zmiany klimatu – protokoły odbioru częściowe/końcowe obiektów do użytkowania)
- dziennik budowy

Cel 3 - Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich

Przykłady dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę - etap realizacji inwestycji:

- plan ochrony środowiska
- raporty wykonawcy robót z postępu prac
- raporty wykonawcy z nadzoru przyrodniczego/środowiskowego
- raporty inżyniera w zakresie ochrony środowiska
- raporty z monitoringu środowiska wymaganego zapisami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie zasobów wodnych – jeśli jest wymagany na etapie realizacji robót budowlanych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cel 4 - Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling

Przykłady dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę - etap realizacji inwestycji:

- plan ochrony środowiska
- raporty wykonawcy robót z postępu prac
- raporty inżyniera w zakresie ochrony środowiska
- dokumenty potwierdzające wykonanie określonych działań/zastosowanie środków zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling (np. umowy z na odbiór odpadów, odpowiednie decyzje administracyjne)
- karty, świadectwa, deklaracje potwierdzające pochodzenie, jakość, bezpieczeństwo zastosowanych w projekcie materiałów, urządzeń itp., operaty kolaudacyjne

Cel 5 - Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrola

Przykłady dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę - etap realizacji inwestycji:

- raporty inżyniera w zakresie ochrony środowiska
- instrukcje/standardy w zakresie działań/zastosowania środków zapobiegających zanieczyszczeniu powietrza, wody i ziemi
- dokumenty potwierdzające wykonanie określonych działań/zastosowanie środków zapobiegających zanieczyszczeniu powietrza, wody i ziemi – protokoły odbioru częściowe/końcowe obiektów do użytkowania, operaty kolaudacyjne)
- raporty z monitoringu środowiska wymaganego zapisami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na etapie realizacji robót budowlanych
- raporty realizacji celów środowiskowych w ramach systemów zarządzania środowiskowego (np. ISO 14001)

Cel 6 - Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

Przykłady dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę - etap realizacji inwestycji:

- plan ochrony środowiska
- raporty Wykonawcy robót z postępu prac
- raporty wykonawcy z nadzoru przyrodniczego/środowiskowego
- raporty inżyniera w zakresie ochrony środowiska
- dokumenty potwierdzające wykonanie określonych działań mających na celu ochronę i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów – protokoły odbioru częściowe/końcowe obiektów do użytkowania, operaty kołaudacyjne)
- pozwolenia na usuwanie drzew i krzewów oraz decyzje derogacyjne - o ile będą wymagane
- wyciąg z dziennika budowy – wpisy potwierdzające przestrzeganie obowiązujących przepisów dot. ochrony środowiska na etapie budowy

Zielone zamówienia publiczne w kontekście stosowania zasady DNSH

- sporządzenie opisu przedmiotu zamówienia to najbardziej istotny etap przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia
- zamawiający są zobowiązani do opisu przedmiotu zamówienia w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty
- zamawiający ma dowolność w określaniu kryteriów oceny ofert przy założeniu, że są one związane z przedmiotem zamówienia

Przykładowe kryteria środowiskowe (1)

kryterium	znaczenie procentowe	maksymalna liczba punktów jakie może otrzymać oferta
dostawa następujących produktów: - wytworzonych z legalnych zasobów leśnych, pozyskanych w sposób zrównoważony / wykorzystanie na potrzeby świadczonej usługi następujących produktów: - wytworzonych z legalnych zasobów leśnych, pozyskanych w sposób zrównoważony	 %	 punktów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykładowe kryteria środowiskowe (2)

kryterium	znaczenie procentowe	maksymalna liczba punktów jakie może otrzymać oferta
udział włókien recyklingowych w dostarczonym produkcie/produkcie wykorzystywanym do świadczenia usługi	 %	 punktów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykładowe kryteria środowiskowe (3)

kryterium	znaczenie procentowe	maksymalna liczba punktów jakie może otrzymać oferta
normy emisji zanieczyszczeń powietrza (spalin) pojazdów wykorzystywanych na potrzeby realizacji zamówienia	 %	 punktów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykładowe kryteria środowiskowe (4)

kryterium	znaczenie procentowe	maksymalna liczba punktów jakie może otrzymać oferta
dostawa produktów wyprodukowanych zgodnie z wymaganiami produkcji ekologicznej	 %	 punktów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Produkty wyprodukowane zgodnie z wymaganiami produkcji ekologicznej

Produkty wyprodukowane zgodnie z wymaganiami produkcji ekologicznej należy rozumieć jako produkty wyprodukowane zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2018/848, co obejmuje m.in. przestrzeganie przy ich produkcji następujących zasad:

- zakaz stosowania GMO, produktów wytworzonych z GMO i produktów wytworzonych przy użyciu GMO, innych niż lecznicze produkty weterynaryjne
- stosowanie nasion i zwierząt charakteryzujących się dużą różnorodnością genetyczną, odpornością na choroby i długowiecznością
- korzystanie w odpowiedzialny sposób z energii i zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba, materia organiczna i powietrze

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Podstawy prawne

- wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
- standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS+
- standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027
- wytyczne dotyczące zapewnienia poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przy wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych
- konwencja o prawach osób niepełnosprawnych Poradnik RPO
- nowy Europejski Bauhaus - piękno, zrównoważoność, wspólnota
- zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czyni znaczącej szkody” - zasadą DNSH - PODRĘCZNIK DLA BENEFICJENTA

Zasady promocji projektów i wykaz pomniejszych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najistotniejsze dokumenty

- podręcznik wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji
- wykaz pomniejszych dofinansowania w zakresie obowiązków komunikacyjnych beneficjentów
- księga Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021–2027
- strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Obowiązki beneficjenta

- oznaczenie dokumentów, publikacji
- oznaczenie produktów / sprzętu / aparatury - naklejki
- oznaczenie miejsca realizacji projektu - tablica (powyżej 500 tys euro) lub plakat (poniżej 500 tys euro) w zależności od wartości całkowitych wydatków
- informacja na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Tablice - przykład

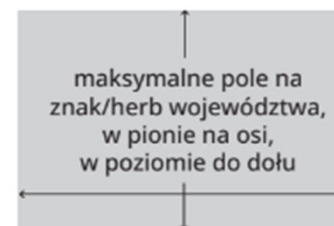
Fundusze
Europejskie

Dofinansowane przez
Unię Europejską

[To jest miejsce na tytuł projektu
w jednym, dwóch lub trzech
wierszach]

Beneficjent: [Nazwa beneficjenta do uzupełnienia
w jednym lub dwóch wierszach]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Plakat - przykład

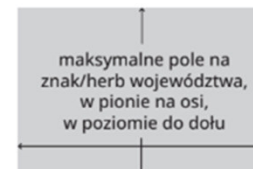
Fundusze
Europejskie

Dofinansowane przez
Unię Europejską

[Nazwa beneficjenta do uzupełnienia]
realizuje projekt [tytuł projektu do
uzupełnienia]

Dofinansowanie projektu z UE:
[kwota w PLN do uzupełnienia]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Naklejka - przykład

Fundusze Europejskie

**Zakup współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej**

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Strona internetowa i media społecznościowe

- tytuł projektu lub jego skrócona nazwa (maksymalnie 150 znaków)
- podkreślenie faktu otrzymania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej czyli: znak Funduszy Europejskich, znak barw Rzeczypospolitej Polskiej i znak Unii Europejskiej
- zadania, działania, które będą realizowane w projekcie (opis, co zostanie zrobione, zakupione)
- grupy docelowe (do kogo skierowany jest projekt, kto z niego skorzysta)
- cel lub cele projektu
- efekty, rezultaty projektu (jeśli opis zadań, działań nie zawiera opisu efektów, rezultatów)
- wartość projektu (całkowity koszt projektu)
- wysokość wkładu Funduszy Europejskich
- hasztagi: #FunduszeUE lub #FunduszeEuropejskie (**tylko media społecznościowe**)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najważniejsze zmiany (1)

- na produktach, sprzęcie, pojazdach, aparaturze powstałych lub zakupionych w projekcie, konieczność umieszczenia trwałych naklejek
- obniżenie kwoty dla której istnieje konieczność umieszczenia tablicy informacyjnej
- obligatoryjne umieszczenie opisu projektu w mediach społecznościowych
- jeżeli projekt ma znaczenie strategiczne lub jego całkowity koszt przekracza 10 mln euro, należy zorganizować wydarzenie lub działanie informacyjno-promocyjne
- pomniejszenia dofinansowania za brak stosowania działań promocyjnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najważniejsze zmiany (2)

- Jeśli umieszczenie plakatu w miejscu widocznym i dostępnym publicznie może narażać osoby korzystające ze wsparcia FE na stygmatyzację, dyskryminację lub niebezpieczeństwo, można umieścić plakat w miejscu, w którym **przynajmniej uczestnicy projektu** będą mogli poznać jego treść.
- Naklejki trzeba umieścić przed rozpoczęciem użytkowania zakupionych/ powstałych w projekcie sprzętów. Muszą one być widoczne **przez cały okres użytkowania** tego sprzętu. Naklejki muszą być trwałe. Uszkodzoną lub nieczytelną naklejkę musisz wymienić.

Wykaz pomniejszych dofinansowania

- brak opisu projektu na oficjalnej stronie internetowej Beneficjenta, jeśli ją posiada lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- brak opisu projektu na stronach mediów społecznościowych Beneficjenta lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- nie umieszczenie znaku Funduszy Europejskich, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej i znaku Unii Europejskiej w którymkolwiek działaniu, dokumencie, materiale (0,25%)
- nie umieszczenie tablicy, przynajmniej jednego plakatu lub elektronicznego wyświetlacza (0,5%), umieszczenie tablicy informacyjnej niezgodnie z wzorem określonym w załączniku do Umowy, umieszczenie tablicy informacyjnej w miejscu niewidocznym lub mało widocznym dla społeczeństwa (0,25%)

Materiały pomocnicze:

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-beneficjentow/informacja-i-promocja/>

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dokumenty-programowe/zasady-realizacji-dzialan-informacyjno-promocyjnych/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Warto sprawdzić:

mapa dobrych praktyk / baza projektów

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-wnioskodawcow/mapa-dobrych-praktyk-baza-projektow/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Szkolenie finansowane jest w ramach projektu PTFE.02.01-IZ.00-0001/23 pn. Centrum Wsparcia Beneficjenta (CWB) – punkt informacyjno-doradczy dla podmiotów ubiegających się o środki na finansowanie działań z zakresu ochrony bioróżnorodności w PF 2021-2027

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dziękujemy za uwagę

**Zachęcamy do korzystania
z dostępnych źródeł finansowania
na ochronę przyrody**

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl>

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych